

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача Шаповалова Дениса Анатолійовича

(ПІБ)

академічної групи 072-20-1 (денна форма навчання)

(шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему «Аналіз та оцінка якості кредитного портфеля

АТ КБ "ПриватБанк"»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	ст. викл. Горяча О.І.			
Рецензент	Рожко Ю.В.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2024

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

Д.С. Букрєва

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

здобувачу **Шаповалову Денису Анатолійовичу** академічної групи **072-20-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код і назва спеціальності)

на тему: «**Аналіз та оцінка якості кредитного портфеля**

АТ КБ "ПриватБанк"»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **31.05.2024р. №515-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	20.05.2024-22.05.2024
Розділ 1	Теоретико-методологічні засади аналізу якості кредитного портфеля комерційного банку	23.05.2024-30.05.2024
Розділ 2	Аналіз якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки	31.05.2024-07.06.2024
Розділ 3	Прогнозування та шляхи покращення якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»	08.06.2024-16.06.2024
ВИСНОВКИ		17.06.2024-18.06.2024
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	19.06.2024-23.06.2024

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

О.І.Горяча
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **06.05.2024 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **24.06.2024 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

Д.А.Шаповалов
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Шаповалов Д.А. – Аналіз та оцінка якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2024.

Мета кваліфікаційної роботи – аналіз та оцінка якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» та теоретичне обґрунтування шляхів вдосконалення кредитного портфеля на основі його управління і формування.

У вступі викладено актуальність теми, зазначено мету і задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження, наведена інформаційна база.

У першому розділі визначена сутність та теоретико - методологічні засади аналізу кредитного портфеля, висвітлена нормативно – законодавча база теми та розглянуті методи оцінки та планування якості кредитного портфеля.

У другому розділі проведено аналіз якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за останні три роки, горизонтальний аналіз звіту про прибуток або збиток, а також аналіз структури виданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк».

У третьому розділі висвітлено прогнозування показників якості кредитного портфеля банку та стратегії їх покращення, а також оцінка ризиків управління кредитним портфелем банку.

КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ, ПРИБУТОК, РИЗИК, ЛІКВІДНІСТЬ, АКТИВИ, ДИНАМІКА ДОХОДУ.

ABSTRACT

Shapovalov D.A. – Analysis and assessment of the quality of the loan portfolio of JSC CB «PrivatBank» – Qualification Thesis Manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2024.

The purpose of the qualification thesis is to analyze and evaluate the quality of the loan portfolio of JSC CB "PrivatBank" and to theoretically substantiate ways to improve the loan portfolio based on its management and formation.

The introduction substantiates the relevance of the topic, states the purpose and objectives of the qualification thesis, identifies the object and subject of the research, and provides the informational base.

The first section defines the essence and theoretical-methodological foundations of loan portfolio analysis, highlights the regulatory and legislative framework of the topic, and examines the methods of evaluating and planning the quality of the loan portfolio.

The second section conducts an analysis of the quality of the loan portfolio of JSC CB "PrivatBank" over the past three years, a horizontal analysis of the financial performance report, and an analysis of the structure of loans issued by JSC CB "PrivatBank."

The third section covers the forecasting of the bank's loan portfolio quality indicators and strategies for their improvement, as well as the assessment of risks associated with managing the bank's loan portfolio.

LOAN PORTFOLIO, PROFIT, RISK, LIQUIDITY, ASSETS, INCOME DYNAMICS.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1	10
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ЯКОСТІ.....	10
КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	10
1.1. Сутність, структура та основні характеристики кредитного портфеля комерційного банку	10
1.2. Нормативно-законодавче регулювання кредитних операцій комерційних банків України.....	19
1.3. Теоретико-методологічні та методичні підходи до оцінки якості та планування кредитного портфеля комерційного банку.....	23
Висновки до розділу 1	35
РОЗДІЛ 2	37
АНАЛІЗ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	37
ЗА 2021-2023 РОКИ.....	37
2.1. Загальна характеристика АТ КБ "ПриватБанк".....	37
2.2. Аналіз балансу та фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк» за 2021- 2023 роки.....	41
2.2.1. Горизонтальний аналіз балансу та звіту про прибуток або збиток АТ КБ «ПриватБанк» за 20212023 роки.....	41
2.2.2. Вертикальний аналіз балансу та звіту про прибуток або збиток АТ КБ «ПриватБанк» за 2021 2023роки.....	51
2.3. Аналіз якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки.....	60
2.4. Аналіз показників фінансового стану та якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки	68
Висновки до розділу 2	73
РОЗДІЛ 3	75

ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	75
3.1. Прогнозування показників кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» .	75
3.2. Оцінка ризиків та підходів управління кредитним портфелем банку.....	84
3.3. Стратегії покращення якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»	87
Висновки до розділу 3	90
ВИСНОВКИ	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	94
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Актуальність теми. З плином часу та подальшого розвитку економічних реформ та еволюції банківської системи кредитні операції набувають важливого значення. Оскільки кредитування комерційних банків є джерелом прибутку, забезпечення стабільної якості кредитного портфеля стає одним з ключових завдань.

Кредитування є основною функцією комерційних банків, оскільки зниження якості кредитного портфеля негативно впливає на їх прибутковість та фінансову стабільність. Збільшення частки прострочених кредитів призводить до зменшення ліквідності банку. Тому ефективне управління кредитним портфелем робить можливим задовольнити потреби бізнесу у фінансуванні.

Зростання обсягів банківських кредитів, які сприяють економічному розвитку країни, збільшення кількості та різноманітності активів і підприємств, що користуються кредитами, раціональне розподілення банківських позик, підвищення їх рентабельності та своєчасне стягнення відсотків мають вирішальне значення для економічного зростання.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є оцінка та аналіз ключових факторів якості кредитного портфеля комерційного банку, а також обґрунтування способів вдосконалення управління кредитним портфелем для покращення його якості.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено такі завдання:

- розкрити сутність та економічний зміст кредитного портфелю банку;
- зробити аналіз балансу та фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк»
- проаналізувати якість кредитного портфеля АТ «ПриватБанк»;
- проаналізувати показники фінансового стану кредитного портфеля АТ «ПриватБанк»;
- спрогнозувати показники якості кредитного портфеля АТ «ПриватБанк»;

- визначити шляхи покращення якості кредитного портфеля АТ «ПриватБанк»;

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження виступає процес аналізу та оцінки якості кредитного портфеля на прикладі АТ «ПриватБанк»

Предмет дослідження. Предметом дослідження є методичні підходи, практичні аспекти та можливі проблеми та вразливості у сфері кредитних портфелів комерційних банків.

Методи дослідження. Для досягнення мети та виконання завдань кваліфікаційної роботи використовуються такі методи дослідження: аналіз статистичних даних, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, графічний метод, порівняльний аналіз, порівняння ключових показників якості кредитного портфеля, метод екстраполяційного прогнозування.

Предметно досліджено фінансові показники кредитного портфеля банку, показники прибутковості АТ КБ «ПриватБанк», показники оцінки якості кредитного портфеля та проведено порівняльний аналіз структури виданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» за видами економічної діяльності.

Здійснено прогнозування показників оцінки якості кредитного портфеля за допомогою екстраполяційного методу прогнозування та запропоновано шляхи покращення кредитного портфеля банку.

Інформаційна база. У ході дослідження була використана широка інформаційна база, до якої входять: нормативно-правові акти України, що регулюють банківську діяльність, звіти комерційного банку і Національного банку України, наукові статті та дослідження, присвячені даній темі, а також електронні джерела.

Прикладна цінність. Аналіз та оцінка якості кредитного портфеля комерційного банку, прогнозування показників якості кредитного портфеля, а також формулювання шляхів вдосконалення цих показників.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження були представлені на міжнародній конференції студентів та молодих науковців «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та

перспективи», яка проходила 25-26 квітня 2024 року.

Особистий внесок.

Кваліфікаційна робота є самостійною та апробованою працею, в процесі якої усі розрахунки, графіки та діаграми виконані автором самостійно.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів з висновками після кожного розділу, загального висновку, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 105 сторінки. Робота містить 16 таблиць, 20 рисунків, 9 формул, список використаних джерел з 38 найменуваннями, 7 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1. Сутність, структура та основні характеристики кредитного портфеля комерційного банку

Кредитний портфель банку - це сукупність усіх видів позик (кредитів), які банк надав своїм клієнтам. Він включає в себе різноманітні види кредитів, наданих як фізичним, так і юридичним особам. Кредитний портфель може бути складений з різних видів кредитів, таких як іпотека, автокредити, бізнес-кредити, споживчі кредити тощо.

Кредитування – основне джерело доходу банку. Кредитні портфелі, як правило, складають від 30% до 50% загальних активів банку і є одними з найважливіших і ризикованих елементів. Ефективне управління кредитним портфелем дозволяє банкам мінімізувати ризики, максимізувати прибуток і гарантувати погашення кредиту.

Кредитний портфель банку є одним з ключових активів у діяльності банку, оскільки від його якості та ефективності залежить фінансовий стан та прибутковість банку. Управління кредитним портфелем включає в себе процеси видачі кредитів, моніторингу їх поведінки, визначення кредитного ризику, розроблення стратегій зменшення ризиків та збільшення прибутковості. Кредитний портфель банку також є об'єктом аналізу при оцінці фінансової стійкості та ризиків банку.

Мета кредитування для банків – сформувати якісний та прибутковий кредитний портфель, щоб отримати максимальний прибуток. Структура та якість портфеля впливають на стабільність, репутацію та успіх банку.

Основними факторами, які роблять кредитування таким важливим видом діяльності є:

1 Рентабельність: кредити є основним джерелом доходу банків і забезпечують їх стабільну роботу на фінансових ринках.

2 Економічний характер: вільне накопичення коштів і перерозподіл коштів за рахунок кредитів є однією з основних функцій банку.

3 Економічний ефект: кредитування приносить користь не тільки позичальникам і кредиторам, але і стимулює економічне зростання на макрорівні.

Надаючи кредити приватним особам і корпораціям, банки будують кредитний портфель. Якість кредитного портфеля безпосередньо впливає на фінансову стабільність, конкурентоспроможність та довіру клієнтів банку.

Відповідальне кредитування також враховує етичні та соціальні обов'язки банків. Сюди входить дотримання прозорих умов кредитування, захист прав споживачів та підтримка проектів екологічного та соціального значення.

В результаті банки постійно вдосконалюють свої системи управління кредитним портфелем для мінімізації ризиків і максимізації прибутку. З цією метою банки використовують різноманітні підходи для оцінки кредитоспроможності позичальників, диверсифікації кредитних портфелів, виправдання кредитного ризику та встановлення резервів для покриття можливих втрат.

Ефективне управління кредитним портфелем є ключем до успіху банків на конкурентних ринках.

Економісти визначають кредитний портфель як багатогранний інструмент, який банки використовують для управління своїми активами та пасивами.

З одного боку, це набір кредитних продуктів, які банки використовують для досягнення своїх цілей.

З іншого боку, це також комплексний метод управління, який дозволяє банку максимізувати прибуток, мінімізувати ризики, забезпечити ліквідність та отримати максимальну вигоду від податкових пільг.

Вітчизняні науковці зосередилися на різних методологічних і практичних аспектах діяльності банківського кредитування.

Ю.В. Бугель пропонує два розуміння кредитного портфеля[1]:

Широке: кредитний портфель як комплексний інструмент управління активами та пасивами банку.

Вузьке: кредитний портфель як сукупність кредитних інструментів, що використовуються для досягнення конкретних цілей, таких як високий дохід у поточному періоді, ріст планових доходів, мінімізацію ризиків, забезпечення необхідного рівня ліквідності.

Аналізом кредитного портфеля, методами та інструментами його вдосконалення, управлінням кредитними ризиками також займалися Радова Н. В., Гаркуша Ю.О.[2]:

Формування підходів до управління кредитним ризиком у банках визначається певними постулатами, а саме: кредитним ризиком, процесом управління кредитним ризиком, системою оцінки кредитного ризику, визначення структури портфеля на основі якості кредитів та достатньої величини резервів для покриття збитків за позиками на основі структури кредитного портфеля.

Золота Н. І., Панухник О.В.[3] стверджують, що коефіцієнтний аналіз є однією з головних складових фінансового аналізу як початкового етапу обробки інформації про об'єкт оцінки. Цей об'єкт зручно застосовувати тому, що необхідна вихідна інформація отримується в результаті значень коефіцієнтів. Огляд економічної, зарубіжної та вітчизняної літератури показав, що немає чіткого визначеного набору коефіцієнтів якості кредитного портфелю. Кожен автор без серйозних обґрунтувань визначає склад показників, які вони використовують. Тому за підсумками дослідження, проведеного за допомогою коефіцієнтів, можна робити висновки про якість кредитного портфеля.

Методи та інструменти вдосконалення управління кредитним портфелем банку в сучасних умовах (Гулюк О. І., Римар О. Г., Степаненко С. В.) [4]

Теоретичні аспекти управління кредитним портфелем зазначені у роботах дослідників: Макаренко Ю. П., Самойлова Д. О. [5]; Гаряга Л. О. [6]; Куліш Г. П., Кот М. А. [7];

Банківська справа має дві ключові концепції, оптимальні та збалансовані кредитні портфелі. Оптимальний кредитний портфель найкраще відповідає кредитній та операційній політиці банку та стратегічним планам розвитку. Збалансований кредитний портфель є найбільш ефективним портфелем з точки зору прибутку, враховуючи його структуру та фінансові характеристики.

Формування кредитного портфеля представляє собою складний процес, який орієнтований на досягнення кількох ключових цілей:

1. Забезпечення стабільного та високого потенційного доходу в довгостроковій перспективі.
2. Мінімізація ризиків, пов'язаних з кредитним портфелем.
3. Підтримка необхідної рівноваги ліквідності в кредитному портфелі.
4. Максимізація поточного доходу.

Отже, кредитний портфель включає три основні аспекти банківської діяльності: прибутковість, ліквідність та ризик. Процес формування кредитного портфеля можна розбити на три основні етапи [8] (рис. 1.1.)

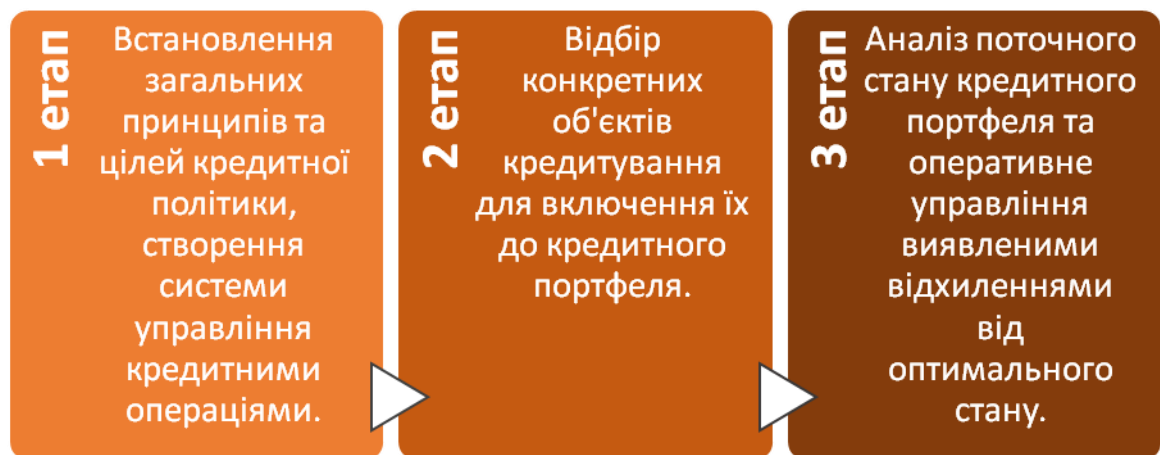

Рис. 1.1 – Основні етапи формування кредитного портфеля

Перш за все, для формування кредитного портфеля банку необхідно встановити загальні правила кредитної політики і цільових показників.

Кредитна політика визначається шляхом фінансування операцій, які досягають прибутку, потрібного результату. В результаті банки визначають свій підхід до ризику і встановлюють кредитні ліміти.

Крім того, банк обирає цільові показники кредиту, які будуть включені до кредитного портфеля, переглянувши форму заявки на кредит та прийнявши рішення про надання кредиту. Цей процес включає кількісну та якісну ідентифікацію та оцінку факторів кредитного ризику та вибір методів кредитної оцінки. Наступним кроком є побудова підсистеми, яка буде неформально підтримувати огляд портфеля.

Банки розробляють єдину базу факторів, що впливають на кредитоспроможність, і визначають технічні та програмні засоби обробки інформації. На основі цієї роботи формується кредитний портфель, одне з головних завдань банку - проаналізувати фактичні результати і порівняти їх з запланованими. Банки коригують кількісні та якісні показники своїх кредитних портфелів відповідно до сфер своєї кредитної діяльності. Це дозволяє банкам ефективно управляти своїми ресурсами, щоб отримувати більше доходу. [9]

При побудові оптимального кредитного портфеля ключовими факторами є дотримання встановлених кредитних політик, вибір найбільш ефективних і надійних варіантів фінансування, а також постійний аналіз кредитного портфеля. Дотримуючись цих вимог, банки можуть скористатися правильним вибором розподілу ресурсів і правильним стратегічним напрямком своєї кредитної політики. Крім того, диверсифікація може допомогти зменшити ризик за допомогою різних кредитних інвестицій, а постійний аналіз кредитних портфелів дозволить банкам приймати обґрунтовані рішення при прийнятті кредитів для своїх клієнтів.

Важливо відзначити, що оптимальний кредитний портфель і збалансований кредитний портфель не завжди збігаються. На одному з етапів банківського менеджменту банк може навмисно знизити прибутковість і збільшити ризик кредитування, щоб збалансувати кредитний портфель. Це

може бути пов'язано з підвищенням конкурентоспроможності, придбанням нових ринкових ніш або придбанням нових клієнтів.

Таким чином, банки можуть тимчасово пожертвувати прибутком, щоб отримати довгострокову конкурентну перевагу. Важливим для банків є чітке розуміння цілей і ризиків, пов'язаних з побудовою оптимального і збалансованого кредитного портфеля. Це дозволить приймати обґрунтовані кредитні рішення та максимізувати прибутковість у довгостроковій перспективі.

Загалом, кредитний портфель може характеризуватися за трьома основними ознаками: ризиковість, ліквідність та дохідність[10] (табл 1.1.)

Таблиця 1.1 – Основні ознаки кредитного портфеля комерційного банку

Ризиковість	Ліквідність	Дохідність
Низькоризиковий	Високоліквідний	Високодохідний
Середньоризиковий	Середньоліквідний	Середньодохідний
Ризиковий	Низьколіквідний	Низькодохідний
Проблемний	Неліквідний	Збитковий

Ризиковість:

Низькоризикові кредити характеризуються мінімальним ризиком неповернення. Позичальники, які отримують такі кредити, мають високу кредитоспроможність, стабільний фінансовий стан і надійну кредитну історію. Низькоризикові кредити приносять банку стабільний дохід та допомагають підтримувати загальну стабільність портфеля.

Кредити, які відносяться до категорії «середньоризикові» мають помірний рівень ризику. Позичальники можуть мати деякі нестабільності у фінансовому стані або кредитній історії, але загалом вони здатні обслуговувати свої борги. Банки часто застосовують додаткові механізми захисту (застави, страхування) для зниження ризику.

Ризикові кредити - до цієї категорії належать кредити, що мають високий ризик неповернення. Позичальники можуть бути новими на ринку, мати нестабільний дохід або інші фінансові проблеми. Банки можуть вимагати значних гарантій або вищих процентних ставок для компенсації ризику.

Проблемні кредити вже мають затримки в погашенні або високу ймовірність дефолту. Управління такими кредитами вимагає активних заходів, включаючи реструктуризацію боргу, посилення роботи з позичальниками або навіть ініціювання судових процесів для повернення коштів.

Ліквідність:

Вісколіквідні кредити легко перетворити на грошові кошти без значних втрат у вартості. Це можуть бути короткострокові кредити з високою ймовірністю погашення. Висока ліквідність забезпечує банку можливість швидко отримати кошти в разі потреби.

Середньоліквідні кредити можна конвертувати в готівку, але з деякими витратами або втратою вартості. Вони мають середню тривалість та стабільний, але не миттєвий, грошовий потік.

Низьколіквідні важко перетворити на грошові кошти. Вони можуть мати довгий термін погашення або пов'язані з нестабільними позичальниками. Для банку низьколіквідні кредити менш бажані через труднощі з доступом до коштів.

Неліквідні кредити практично неможливо конвертувати в готівку без значних втрат. Вони можуть бути пов'язані з проблемними позичальниками або мати дуже довгий термін погашення. Неліквідні кредити є ризиком для банку, оскільки блокують капітал і знижують фінансову гнучкість.

Дохідність:

Високодохідні кредити - кредити які приносять банку високий дохід за рахунок високих процентних ставок або інших умов. Вони часто пов'язані з високим ризиком, але можуть значно збільшити прибуток банку, якщо управляти ними правильно.

Середньодохідні кредити, це кредити з помірним рівнем доходу, які забезпечують стабільний грошовий потік. Вони балансують між ризиком і прибутковістю, що робить їх основою для здорового кредитного портфеля.

Низькодохідні кредити з невисокою процентною ставкою та низьким доходом для банку. Вони зазвичай мають низький ризик і забезпечують стабільність, але не приносять значного прибутку.

Збиткові кредити – найбільш небажані кредити, які приносять банку втрати. Вони можуть бути результатом дефолту позичальників, реструктуризації боргу або інших проблем. Банки намагаються мінімізувати кількість таких кредитів у своєму портфелі через їх негативний вплив на фінансові результати. [11]

Це основні показники, які класифікують кредитний портфель, надаючи йому якісну оцінку. В широкому розумінні, його можна класифікувати за багатьма критеріями, але вони не будуть надавати йому таку оцінку як три вищевказані. Перелік даних критерії наведений у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація кредитного портфеля банку

Ознака	Вид кредитного портфеля
Суб'єкт кредитування	Портфель юр. Осіб Портфель фіз. Осіб
Об'єкт кредитування	Портфель вексельних кредитів Портфель іпотечних кредитів Портфель інвестиційних кредитів
Техніка кредитування	Портфель конкурентних кредитів Портфель кредитів овердрафт Портфель по кредитних лініях
Розмір кредиту	Портфель малих кредитів Портфель середніх кредитів Портфель великих кредитів
Вид забезпечення	Портфель довірчих кредитів Портфель забезпечених кредитів Портфель кредитів під гарантії третіх осіб
Спосіб погашення	Портфель одноразових внесків Портфель в розстрочку
Сфера застосування кредиту	Портфель кредитів в сферу виробництва Портфель фінансових кредитів

Формування кредитного портфеля - складний процес і потрібно ретельно продумати багато аспектів.

По-перше, комерційні банки повинні розробити чітку стратегію кредитування, яка відповідає їхнім цілям, ризикам і потребам клієнтів. Ця стратегія полягає у визначенні цільових сегментів ринку, розробці стандартних

кредитних продуктів, встановленні лімітів кредитування та визначенні критеріїв оцінки кредитоспроможності.

Важливою частиною цього процесу є детальний кредитний аналіз потенційних позичальників, а саме аналіз фінансової стійкості та платоспроможності клієнтів, кредитна історія та оцінка застави.

Одним з ключових принципів кредитного портфеля є диверсифікація. Банк повинен диверсифікувати ризик на різні види кредитів, галузі, організації та регіони. Це дозволяє мінімізувати вплив негативних факторів на той чи інший сегмент і забезпечити стабільність портфеля.

Не менш важливою є система контролю та моніторингу кредитних портфелів, включаючи встановлення лімітів кредитування, періодичний аналіз ризиків, виявлення непрацюючих кредитів та їх рішення. Ефективна система управління дозволяє банкам мінімізувати кредитний ризик і максимізувати переваги своєї кредитної діяльності.

Диверсифікація - це стратегія розподілу ризиків шляхом інвестування в різні види активів або ринки. Для кредитного портфеля банку це означає диверсифікацію кредитного ризику за різними видами кредитів, різними галузями, різними організаціями та різними регіонами.

Замість того, щоб зосереджуватися на одному виді кредиту або тільки на одній галузі, банки повинні розділити свій кредитний портфель на кілька сегментів. Приклади включають кредити на житло, кредити на автомобілі та кредити для бізнесу. Такий розподіл допомагає зменшити ризик несприятливого впливу на конкретний сегмент ринку.

Наприклад, компанія в певній галузі стикається з труднощами і проблемні борги в цьому сегменті збільшуються. Однак поєднання кредитів у різних галузях кредитного портфеля може пом'якшити вплив негативних подій в одному секторі, оскільки інші сегменти можуть бути стабільними або прибутковими.

Ретельний аналіз цілей розвитку банку, рівня ризику, ліквідності, диверсифікації та якості кредитного менеджменту банку дозволить сформулювати

кредитний портфель, який буде відповідати його потребам та забезпечить його успіх на ринку.

Управління кредитним портфелем банку – це комплексний процес, що охоплює три рівні:

Оперативний рівень включає в себе роботу з кредитними операціями, збір та обробку інформації, підготовку управлінської звітності та виконання внутрішніх розпоряджень.

Тактичний рівень визначається формулюванням і оновленням методів, процедур і правил, встановленням системи лімітів і міжвідомчих взаємодій, а також формулюванням і реалізацією програм антикризового управління.

Стратегічні рівні включають затвердження внутрішніх правил, довгострокове планування, встановлення обмежень, перегляд, моніторинг та прийняття рішень групою.

В цілому, ефективне управління нашим кредитним портфелем сприяє фінансовій стабільності та прибутковості, одночасно забезпечуючи високий рівень обслуговування клієнтів та підтримуючи економічне зростання.

Грунтовно проаналізувавши цілі розвитку банку, рівень ризику, ліквідність, різноманітність і якість кредитного менеджменту, можна створити кредитний портфель, який відповідає потребам банку і забезпечує його успіх на ринку.

1.2. Нормативно-законодавче регулювання кредитних операцій комерційних банків України

Основними елементами фінансової системи є банки та кредитні установи, ліцензовані Національним банком України. Ці інститути виступають посередниками, накопичуючи вільні кошти в суспільстві і надаючи їх у вигляді кредитів тим, хто їх потребує. Таким чином банківська система організовує рух капіталу, направляючи його з надкапіталізованих сфер в райони, де капіталу потребують більше.

Закон України "Про банки та банківську діяльність" є одним із основних законодавчих актів, що регулює банківську сферу в Україні, зокрема сферу кредитування. Він визначає банк як юридичну особу, яка має спеціальну ліцензію від Національного банку України (НБУ) та володіє рядом виняткових прав. [12].

Об'єкт регулювання: Закон регулює відносини, що виникають у сфері банківської діяльності, включаючи створення, реєстрацію, функціонування та припинення діяльності банків.

Ліцензування та реєстрація банків: Закон встановлює процедури ліцензування банків та вимоги, яким мають відповідати особи, які бажають створити банк. Він також визначає умови та процедури для реєстрації банків та зміни їх правового статусу.

Діяльність банків: Закон визначає види банківської діяльності, такі як приймання вкладів, надання кредитів, випуск банківських гарантій, проведення фінансових операцій тощо. Він також встановлює правила та обмеження для здійснення цих видів діяльності.

Капітал та резерви: Закон встановлює вимоги до мінімального розміру капіталу банків та їх резервів, які мають забезпечувати фінансову стабільність та достатність ресурсів для покриття можливих збитків.

Нагляд та контроль: Закон визначає роль та повноваження Національного банку України щодо нагляду та контролю за діяльністю банків, а також встановлює вимоги до звітності та фінансової звітності банків.

Цей закон є одним із ключових нормативно-правових актів, що регулюють банківську діяльність в Україні, та має на меті забезпечення стабільності та ефективності банківської системи, захист прав та інтересів вкладників та споживачів фінансових послуг.

Безпека банківського бізнесу регулюється нормативними актами і законами країни.

Основою банківського права є Конституція України [13].

Конституція встановлює принципи ринкової економіки, державної підтримки підприємництва та конкуренції, що також можуть мати значення для банківської сфери. Конституція гарантує право на власність, що може бути важливим аспектом для банківської діяльності, а також захищає право на свободу підприємництва, включаючи банківську діяльність. Конституція закріплює право на фінансову та економічну інформацію, а також визначає принципи фінансової стабільності та забезпечення економічного розвитку країни.

Закон України "Про Національний банк України"[14] також є одним з ключових нормативно-правових актів, який визначає правові засади організації та функціонування Національного банку України (НБУ) - центрального банку країни. Закон визначає мету та завдання Національного банку, включаючи забезпечення стабільності грошово-кредитної системи, збереження цінності національної валюти, реалізацію валютної політики, сприяння економічному розвитку країни. Закон встановлює повноваження Національного банку щодо нагляду та регулювання банківської системи, включаючи видачу банківських ліцензій, контроль за дотриманням банками вимог щодо капіталу та ліквідності, а також здійснення антибілінгового та противідмивального контролю.

Встановлення правил щодо формування та використання фінансових ресурсів Національного банку, включаючи механізми визначення та розподілу прибутку банку, порядок проведення валютних операцій та управління валютними резервами також є в цьому нормативно-правовому акті.

Закон безпосередньо стосується сфери кредитування та комерційних банків, адже встановлює правові рамки для здійснення кредитної діяльності в Україні та забезпечує стабільність та ефективність банківської системи країни.

Закон України "Про фінансові послуги та фінансові компанії" визначає умови та правила, за якими фінансові компанії можуть надавати кредити своїм клієнтам. [15]

Закон встановлює обов'язкові вимоги, які фінансові компанії повинні враховувати при наданні кредитів. Ці умови можуть включати в себе такі

аспекти, як мінімальний вік клієнта, наявність стабільного доходу, оцінка кредитоспроможності та здатність клієнта відповідати вимогам погашення кредиту. Закон регулює максимальні відсоткові ставки, які можуть бути застосовані фінансовими компаніями до своїх кредитів. Це може включати в себе обмеження встановлення непропорційно високих відсоткових ставок, щоб захистити клієнтів від несправедливого стягнення відсотків.

Закон встановлює вимоги до укладення кредитних договорів між фінансовими компаніями та їхніми клієнтами. Це може включати в себе обов'язкову наявність письмового договору, який містить умови кредитування, такі як відсоткова ставка, строк кредиту, розмір платежів та інші важливі умови.

Постанова НБУ "Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні" визначає порядок регулювання діяльності банків, включаючи правила, норми та вимоги щодо управління ризиками, капіталом, ліквідністю та іншими ключовими аспектами банківської діяльності. [16]

Інструкція встановлює вимоги щодо оцінки та управління кредитними ризиками. Банки повинні впроваджувати системи для ідентифікації, оцінки, моніторингу та контролю ризиків, пов'язаних із кредитуванням. Це допомагає зменшити ймовірність неповернення кредитів. Правила щодо підтримання достатнього рівня ліквідності дозволяють банкам своєчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, включаючи видачу нових кредитів та обслуговування існуючих.

Також інструкція визначає мінімальні вимоги до капіталу банків для покриття ризиків, включаючи кредитні ризики. Це забезпечує фінансову стійкість банків і захищає інтереси вкладників та кредиторів.

До спеціального законодавства спрямованого на регулювання взаємовідносин між суб'єктами банківського сектору можна віднести Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [17], Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [18], Закон

України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [19], Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [20], тощо.

Вони є важливими нормативно-правовими актами, що забезпечують регуляцію та стабільність фінансової системи України.

1.3. Теоретико-методологічні та методичні підходи до оцінки якості та планування кредитного портфеля комерційного банку

Одним з основних методів аналізу балансу та фінансових результатів є горизонтальний аналіз. Горизонтальний аналіз - метод аналізу фінансових звітів, який застосовується для дослідження руху показників балансу та інших форм звітності протягом певного періоду. Метод ґрунтується на порівнянні абсолютних та відносних значень показників протягом двох або більше періодів. Горизонтальний аналіз дає можливість простежити зміни у фінансовому стані та результатах діяльності банку, що дозволяє більш детально оцінити динаміку його розвитку. Основною метою горизонтального аналізу є виявлення тенденцій у зміні фінансових показників, таких як активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати, що дає змогу оцінити фінансову стійкість та ефективність роботи банку.

Такий аналіз допомагає порівняти абсолютні значення, наприклад, збільшення або зменшення суми активів чи зобов'язань, між різними періодами. Це дозволяє визначити, які конкретно статті балансу або звіту про фінансові результати зазнали найбільших змін. Також аналіз тенденцій за кілька періодів дає змогу виявити довгострокові зміни та оцінити стабільність або нестабільність розвитку банку. Це важливо для прогнозування майбутніх фінансових результатів і прийняття стратегічних рішень.

Горизонтальний аналіз балансу та звіту про прибуток та збиток потрібен для аналізу та оцінки якості кредитного портфеля комерційного банку, так як він дає можливість побачити фінансові показники банку, виявити слабкі та сильні сторони.

Горизонтальний аналіз активів складається з трьох етапів. Початковий етап передбачає вибір періодів для порівняння, які можуть бути різними за часом - роки, квартали, місяці. У нашому випадку використовуються роки. Другий етап включає розрахунок абсолютних змін показників, які визначаються як різниця між значеннями показника в кінці та на початку періоду. На останньому етапі проводиться розрахунок відносних змін показників у відсотках, які виражаються як відношення абсолютного зростання до вихідного значення показника.

Горизонтальний аналіз дозволяє:

- Оцінити динаміку зміни статей фінансових результатів банку.
- Виявити тенденції зміни фінансових показників.

Структура виданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» за видами економічної діяльності дає змогу визначити основні сфери кредитування банку.

Вертикальний аналіз балансу є фінансовим аналізом, який показує відносну важливість кожного елемента балансу у відсотках до загальної суми активів або пасивів. Це дозволяє швидко оцінити структуру активів і пасивів компанії та виявити основні джерела фінансування та використання ресурсів.

Основні кроки вертикального аналізу балансу:

1. Розрахунок відсоткових значень:

Кожен елемент активів відображається як відсоток від загальної суми активів.

Кожен елемент пасивів і капіталу відображається як відсоток від загальної суми пасивів та капіталу.

2. Аналіз активів:

Визначення відсотка короткострокових і довгострокових активів.

Оцінка структури активів: частка грошових коштів, дебіторської заборгованості, запасів тощо.

3. Аналіз пасивів і капіталу:

Визначення відсотка короткострокових і довгострокових зобов'язань.

Оцінка структури фінансування: частка власного капіталу та позикових коштів.

Аналіз структури кредитів дозволяє визначити, які галузі економіки є основними об'єктами кредитування для банку. Також аналіз дає можливість оцінити ризики, пов'язані з конкретними секторами економіки, які він фінансує. Наприклад, якщо більшість кредитів надається в галузі, яка є вразливою до коливань економічного циклу, це може становити ризик для фінансової стійкості банку. [21]

Шляхом аналізу структури кредитів банк може відстежувати ефективність своєї кредитної політики та розуміти, як його портфель кредитів відповідає стратегічним цілям.

Для повноти розрахунку та бачення загальної картини фінансового стану АТ КБ "ПриватБанк" проводиться розрахунок прибутковості наступних показників:

- Рівень ефективності використання активів
- Прибутковість капіталу
- Норма прибутку (ROE)
- Рентабельність активів (ROA)
- Чиста процентна маржа
- Дохідність працюючих активів

Всі показники ефективності розраховуються по кожному року окремо, що дає можливість побачити динаміку змін в тому чи іншому аспекті діяльності банківської установи.

Рівень ефективності використання активів відображає здатність банку ефективно використовувати свої активи для отримання доходів. Він є ключовим інструментом для оцінки фінансової стійкості та ефективності банку, допомагає в прийнятті управлінських рішень та аналізі ризиків, а також є важливим критерієм для інвесторів при оцінці привабливості банку як об'єкта інвестування. Високий рівень ефективності використання активів свідчить про

ефективне управління ресурсами банку, що забезпечує його стабільний розвиток та конкурентоспроможність на ринку.

1. Рівень ефективності використання активів:

$$PE_{\text{акт}} = \frac{\%Д + КД + ЧП(з) + ІД}{ЗСА}, \quad (1.1)$$

де %Д – процентні доходи;

КД – комісійні доходи;

ЧП(з) – чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою;

ІД – інші доходи;

ЗСА – загальна сума активів.

Прибутковість капіталу є важливим фінансовим показником, що відображає здатність банку ефективно використовувати власний капітал для отримання чистого процентного доходу. Вона є індикатором фінансової стійкості та ефективності банку, допомагає в аналізі ризиків та прийнятті стратегічних рішень, а також є важливим критерієм для інвесторів при оцінці привабливості банку як об'єкта інвестування.

2. Прибутковість капіталу:

$$ПК = \frac{ЧД}{ВК}, \quad (1.2)$$

де ЧД – чистий процентний дохід;

ВК – власний капітал.

Норма прибутку на власний капітал (ROE) є фінансовим показником, що відображає здатність банку ефективно використовувати власний капітал для отримання чистого прибутку. Вона є індикатором фінансової стійкості та ефективності банку, допомагає у прийнятті управлінських рішень та аналізі ризиків, а також є важливим критерієм для інвесторів при оцінці привабливості банку як об'єкта інвестування. Високий ROE свідчить про ефективне

управління ресурсами банку, що забезпечує його стабільний розвиток та конкурентоспроможність на ринку.

3. Норма прибутку (ROE):

$$ROE = \frac{PP}{CBK}, \quad (1.3)$$

де PP – прибуток за рік;

CBK – Загальна сум власного капіталу.

Рентабельність активів (ROA) є індикатором фінансової стійкості та ефективності банку, допомагає у прийнятті управлінських рішень та аналізі ризиків, а також є важливим критерієм для інвесторів при оцінці привабливості банку як об'єкта інвестування. Високий ROA свідчить про ефективне управління ресурсами банку, що забезпечує його стабільний розвиток та конкурентоспроможність на ринку.

4. Рентабельність активів (ROA)

$$ROA = \frac{PP}{ЗСА}, \quad (1.4)$$

де PP – прибуток за рік;

ЗСА – загальна сума активів.

Чиста процентна маржа відображає здатність банку отримувати прибуток від основної діяльності з надання позик та управління депозитами. Висока чиста процентна маржа свідчить про те, що банк ефективно використовує свої активи для отримання чистого доходу, що є позитивним сигналом для інвесторів та акціонерів.

5. Чиста процентна маржа:

$$ЧПМ = \frac{Ч\%Д}{ЗСА}, \quad (1.5)$$

де Ч%Д – чистий процентний дохід;

ЗСА – загальна сума активів.

Дохідність працюючих активів допомагає оцінити ефективність управління активами банку, визначити його конкурентоспроможність та привабливість для інвесторів.

6. Дохідність працюючих активів:

$$\text{ДПА} = \frac{\text{Ч\%Д}}{\text{СКАБ} + \text{КАК} + \text{ІЦП}}, \quad (1.6)$$

де Ч%Д – чистий процентний дохід;

СКАБ – сума кредитів та авансів банкам;

КАК – кредити та аванси клієнтам;

ІЦП – інвестиційних цінних паперів.

Виходячи з балансу та звіту про прибуток або збиток, можна визначити ключові показники, які вказують на ефективність кредитного портфеля банку. Ці показники допомагають управлінню банку оцінити його фінансову стабільність, ризики та можливості для подальшого розвитку:

- дохідність кредитного портфеля
- коефіцієнт загальної ліквідності
- коефіцієнт миттєвої ліквідності

Дохідність кредитного портфеля відображає співвідношення між доходами, отриманими від кредитних операцій, і витратами, пов'язаними з їх наданням та управлінням. Висока дохідність кредитного портфеля свідчить про ефективне управління кредитами і може бути індикатором фінансового успіху банку.

1. Дохідність кредитного портфеля:

$$\text{ДКП} = \frac{\text{\%Д}}{\text{ГК}}, \quad (1.7)$$

де \%Д – процентні доходи;

ГК – грошові кошти та їх еквіваленти.

Коефіцієнт загальної ліквідності вказує на здатність банку виконати свої фінансові зобов'язання в найближчому майбутньому без продажу його активів. Він розраховується шляхом порівняння загальної суми ліквідних активів з загальною сумою короткострокових зобов'язань. Високий коефіцієнт загальної ліквідності свідчить про те, що банк має достатні ресурси для виконання своїх зобов'язань.

2. Коефіцієнт загальної ліквідності:

$$K_{зл} = \frac{A}{З}, \quad (1.8)$$

де A – загальної суми активів;

$З$ – загальна сума зобов'язань.

Показник коефіцієнту миттєвої ліквідності є підмножником загальної ліквідності і вказує на здатність банку виконати свої фінансові зобов'язання негайно за допомогою його найбільш ліквідних активів. Це включає готівку, еквіваленти готівки та короткострокові фінансові інструменти. Високий коефіцієнт миттєвої ліквідності вказує на те, що банк може швидко виконати свої фінансові зобов'язання навіть у випадку негативних подій.

3. Коефіцієнт миттєвої ліквідності:

$$K_{мл} = \frac{ГК}{З}, \quad (1.9)$$

де $ГК$ – грошові кошти та їх еквіваленти;

$З$ – загальна сума зобов'язань.

Також аналіз та оцінка якості кредитного портфеля вимагає визначення абсолютного відхилення та темпів приросту по всім показникам. Це дозволяє оцінити реальний стан кредитного портфеля. Аналіз абсолютного відхилення вказує на конкретні різниці між фактичними та очікуваними значеннями показників кредитного портфеля. Наприклад, велике абсолютне відхилення в доходності кредитного портфеля може свідчити про неефективне управління

ризиками або недостатню рентабельність активів. Отже, аналіз абсолютного відхилення та темпів приросту по всім показникам кредитного портфеля є необхідним інструментом для оцінки його якості, ефективності управління та виявлення потенційних ризиків та можливостей. [22]

Моніторинг кредитного портфеля - це постійна оцінка кредитного портфеля фінансової установи. Проаналізувавши декілька фінансових та операційних показників кредитної дебіторської заборгованості можна виявити можливі ризики для кредиторів. Серед видів даних, що розглядаються та використовуються для моніторингу портфеля, кредитоспроможність позичальника та зміни фінансових даних після оформлення кредиту. Належний моніторинг портфеля важливий у банківській галузі для зменшення портфельних ризиків, сприяння дотримання регуляторних вимог та мінімізації втрат.

Кредитний моніторинг здійснюється паралельно з процесом андеррайтингу банку. При розгляді нової заявки на кредит, кредитний ризик позичальника оцінюється шляхом оцінки наступного:

- кредитний рейтинг індивідуального позичальника;
- кредитна історія бізнесу;
- фінансова звітність підприємства;
- статут;
- ліквідність бізнес-активів;
- банківська діяльність - коефіцієнт заборгованості (dti).

Планування кредитного портфеля починається зі стратегічного аналізу ситуації, який включає SWOT-аналіз банків, оцінку конкурентних переваг, постановку цілей і т.д. Зовнішній аналіз охоплює такі галузі, як економіка, право, конкуренти, технології, політичні тенденції та ринки. Зокрема, увага приділяється цільовим ринкам майбутнього, їх місткості та рівню конкуренції.

Процес управління кредитним портфелем є динамічним та постійно оновлюється з урахуванням змін на ринку. Банк повинен систематично моніторити свій кредитний портфель, оцінювати ризики та приймати заходи

для їх зменшення. Це дозволяє банку максимізувати прибуток від кредитної діяльності та забезпечувати свою стійкість на ринку. [23]

У процесі оцінки кредиту, кредитори підкреслюють здатність позичальників погашати кредит згідно з їх графіком погашення. Якщо позичальник менш схильний до виконання умов позики, позика вважається більш ризикованою і йому або відмовляють у кредиті від цієї фінансової установи, або змушують розглядати забезпечення, таке як вищі процентні ставки або нерухомість. Якщо процес андеррайтингу визначає, що оцінка ризику позичальника знаходиться в допустимих межах, то банк буде здійснювати кредит відповідно до викладених умов.

Банк припускає, що кредитний профіль позичальника задовільний протягом усього терміну кредитування. В цілому Угода включена в кредитний договір і надає позичальникам мінімальні стандарти фінансової ефективності та рекомендації щодо майбутніх дій. Але без надійного процесу управління кредитним портфелем кредитори не завжди розуміють, що позичальники більше не відповідають стандартам ефективності. [24]

Одним з основних обов'язків співробітника в сфері кредитування є захист інвестицій банку. Що робить це можливим - це моніторинг кредитного портфеля. Регулярні огляди кредиту дають кредитним агентам доступ до зворотного зв'язку в режимі реального часу по кожному кредиту, так що вони можуть побачити, як це впливає на продуктивність всього їхнього портфеля, поки вони мають час, щоб прийняти коригуючі дії. Управління ризиками в реальному часі, чи то управління зростаючими процентними ставками або робота з позичальниками, які зазнають фінансових труднощів, дозволяє кредиторам втручатися і приймати обґрунтовані рішення.

Можна виділити основні етапи моніторингу кредитного портфеля банку:

Перший крок - виявлення та оцінка ризику. Все більше і більше фінансових установ використовують розширений аналіз ризиків, як Biz2X забезпечує точне вимірювання довгострокового потенціалу кредитних рішень. Ініціативи з аналізу ризиків забезпечують портфельним менеджерам надійність

та прозорість, необхідні для швидкого виявлення моделей ризиків та розрахунку показників. Автоматизований аналіз ризиків надає банкам доступ до інструментів прогнозування та аналізу грошових потоків, які допомагають їм оптимізувати свої портфелі за допомогою єдиної інформаційної панелі. [25]

Другий етап моніторингу кредитного портфеля спрямований на зниження та управління ризиками. Якщо ризики виявляються ефективно, кредитори можуть діяти швидше. Розуміючи фінансові показники певних кредитних операцій, коливання процентних ставок та зменшення доходу позичальника, кредитні агенти можуть швидко розглянути заходи пом'якшення, такі як зміна цін та скасування кредитів.

Переоцінка – це один із способів, завдяки якому кредитори та банки можуть мінімізувати витрати у своїх кредитних портфелях.

Тиражування означає збільшення процентної ставки по кредиту після виконання початкових умов погашення. Якщо певний кредит визначається як більш ризикований методами аналізу ризиків, використовується підхід переписування - це спосіб для фінансових установ збільшити свої поточні доходи за кредитом, щоб мінімізувати майбутні потенційні втрати, якщо позичальник оголосить дефолт. [26]

Якщо інструмент вимірювання ризику визначає кредит, дефолт якого негативно впливає на продуктивність портфеля, кредитор може повернути кредит. При відкликанні кредиту установа-емітент повідомляє позичальника, що вимагає повного погашення непогашеної основної суми, відсотків і зборів. Позичальникам зазвичай дається повне погашення протягом 30 днів з моменту отримання повідомлення. Право на зняття кредиту зазвичай пов'язане з регулярним фінансовим оглядом і закріплене в кредитному документі.

Останній етап - оцінка кредитного портфеля. Як вже було сказано, комерційні кредитні договори зазвичай включають деякі вимоги до позичальників. Ці пункти можуть включати вимоги до звітності, які вимагають від позичальників подання банківських звітів, звітів про доходи, балансів та інших фінансових звітів кредиторам на кварталній та/або річній основі. Також

можуть існувати положення про фінансові обмеження, необхідні позичальникам для отримання більш низьких витрат на фінансування. Для таких інструментів, як Det Service Coverage Ratio (DSCR), кредитні документи зазвичай стверджують, що позичальники несуть відповідальність за моніторинг фінансових показників та подання своїх розрахунків та підтверджуючих документів до банку.

Ефективний моніторинг портфеля мінімізує фінансові втрати. За допомогою моніторингу кредиту протягом усього терміну кредитування, стрес-тестування дозволяє визначити кредит, при якому, ймовірно, буде дефолт в поточному році і призвести до фінансових втрат кредитора.

Стрес-тестування передбачає сценарій випадку, коли економічні умови виявляються набагато менш сприятливими, ніж передбачалося в оригінальному кредитному ризику. Цей процес дозволяє виявити ті кредити, які можуть стати проблемними в умовах економічного кризу або інших стресових ситуаціях.

Наприклад, за допомогою стрес-тестування можна визначити кредити, які мають високий ризик дефолту у випадку зниження доходу клієнта або підвищення процентної ставки. Це дозволяє кредиторам приймати вчасні заходи для мінімізації ризику та збереження фінансової стабільності. [27]

Моніторинг кредитного портфеля:

- Максимізація рентабельності інвестиційних портфелів банкірів і кредиторів, побудова кредитних портфелів для фінансових установ, щоб отримати більше прибутку. Рентабельність інвестицій (ROI) кожного кредиту вказує емітенту скільки прибутку або збитку генерує кожне рішення по кредиту. Аналізуючи рентабельність поточних боргових проектів у портфелі, кредитори можуть збільшити свій майбутній прибуток з інвестицій.

- Виявлення перспектив для розвитку. Регулярно оцінюючи кредитні портфелі, кредитори та банки можуть ізолювати моделі прибутковості. Розуміючи прогнозу процентну ставку та тенденції обсягу торгівлі у вашому портфелі, ви можете почати застосовувати процес перегляду кредиту для оптимізації роботи всього портфеля. Кращий спосіб виявити такі

закономірності - систематично вимірювати і фіксувати процентні ставки і поточну кредитну активність.

- Оптимізація видатків. Деякі витрати неминучі в процесі фінансування бізнесу, якщо несподівані запити на внески занадто високі, ставка втрат кредитів фінансових установ може вплинути на їх відносини з потенційними інвестиційними партнерами та акціонерами. Залежно від виявлених ризиків банки можуть мінімізувати втрати, збільшуючи високоприбуткові короткострокові кредити або зменшуючи кількість ризикових боргів за допомогою таких інструментів, як ревальвація та стягнення.

Аналіз внутрішнього середовища банку, відомий також як внутрішня діагностика, спрямований на визначення його можливостей та врегулювання різних аспектів внутрішньої діяльності. Цей аналіз відповідає на такі ключові питання:

Використання можливостей: Наскільки банк може використати можливості, що виникають у зовнішньому середовищі?

Мінімізація впливу зовнішніх загроз: Як можна зменшити вплив зовнішніх загроз на діяльність банку?

Підсилення слабких сторін: Які кроки можна зробити для посилення слабких сторін банку?

У процесі аналізу основну увагу зосереджують на наступних аспектах: кредитний потенціал банку; - якість кредитного портфеля; якість управління ризиком; механізм визначення процентних ставок на приваблення та розміщення коштів; достатність капіталу з урахуванням ризику; стабільність депозитів; кваліфікація та досвід персоналу кредитних підрозділів.

SWOT-аналіз завершується написанням трьох сценаріїв розвитку кредитного портфеля - песимістичного, оптимістичного і того, що відбудеться швидше за все. Ці сценарії демонструють конкурентну перевагу для ефективного функціонування кредитного портфеля.

На основі отриманих даних встановлюються довгострокові (стратегічні) та короткострокові (тактичні) цілі кредитного портфеля. Основними цілями є

розмір портфеля, ризик, прибутковість, ліквідність, наявність резервів по втраті кредиту.

Важливо відзначити, що аналіз внутрішнього середовища банку є безперервним процесом і повинен бути оновлений, щоб відобразити зміни на ринку та банківських операціях.

При грамотному процесі управління кредитним портфелем, банк може досягти успішного виконання головних цілей управління:

Максимізація поточного доходу: Забезпечення високої прибутковості кредитного портфеля, оптимізація процентних ставок, збільшення обсягів кредитування, збільшення очікуваного доходу в довгостроковій перспективі, творення стійкого та збалансованого кредитного портфеля, інвестування в перспективні сегменти ринку, розвиток нових кредитних продуктів.

Мінімізація ризиків: ретельний аналіз кредитоспроможності позичальників, диверсифікація кредитного портфеля, створення резервів на покриття можливих втрат.

Забезпечення необхідної ліквідності: збалансування портфеля за строками погашення, підтримка достатнього рівня вільних коштів, використання інструментів рефінансування.

Висновки до розділу 1

Горизонтальний аналіз балансу та звіту про фінансові результати є важливим інструментом для аналізу фінансового стану комерційного банку. Цей метод дозволяє досліджувати рух показників банку протягом певного періоду та виявляти його слабкі та сильні сторони.

Вертикальний аналіз балансу є фінансовим аналізом, який показує відносну важливість кожного елемента балансу у відсотках до загальної суми активів або пасивів. Це дозволяє швидко оцінити структуру активів і пасивів компанії та виявити основні джерела фінансування та використання ресурсів.

Аналіз структури кредитів є ще одним важливим аспектом управління кредитним портфелем банку. Він дозволяє визначити основні сфери кредитування банку та оцінити ризики, пов'язані з конкретними секторами економіки. Наприклад, якщо більшість кредитів надається в галузі, що є вразливою до економічних коливань, це може становити ризик для фінансової стійкості банку.

Для повноцінного аналізу фінансового стану банку використовуються різноманітні показники ефективності, такі як рівень ефективності використання активів, прибутковість капіталу, рентабельність активів тощо. Ці показники допомагають керівництву банку отримати повну картину фінансового стану та ефективності його діяльності.

Моніторинг кредитного портфеля - це постійна оцінка кредитного портфеля фінансової установи. Проаналізувавши декілька фінансових та операційних показників кредитної дебіторської заборгованості можна виявити можливі ризики для кредиторів. Серед видів даних, що розглядаються та використовуються для моніторингу портфеля, кредитоспроможність позичальника та зміни фінансових даних після оформлення кредиту. Належний моніторинг портфеля важливий у банківській галузі для зменшення портфельних ризиків, сприяння дотримання регуляторних вимог та мінімізації втрат.

Ретельний аналіз цілей розвитку банку, рівня ризику, ліквідності, диверсифікації та якості кредитного менеджменту банку дозволить сформувати кредитний портфель, який буде відповідати його потребам та забезпечить його успіх на ринку.

Надаючи кредити приватним особам і корпораціям, банки будують кредитний портфель. Якість кредитного портфеля безпосередньо впливає на фінансову стабільність, конкурентоспроможність та довіру клієнтів банку.

В результаті банки постійно вдосконалюють свої системи управління кредитним портфелем для мінімізації ризиків і максимізації прибутку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» ЗА 2021-2023 РОКИ

2.1. Загальна характеристика АТ КБ "ПриватБанк"

АТ КБ «ПриватБанк» - найбільший в Україні банк по розміру активів і лідер ринку роздрібних банківських послуг України.

Банк був заснований 19 березня 1992 року. Один з перших впровадив сучасні цифрові банківські послуги та технологічні рішення, за допомогою яких можна віддалено отримувати доступ до більшості послуг через Privat24. Ініціатором створення і першим головою правління є Сергій Тігіпко, видатний український бізнесмен і політик.

ПриватБанк має другу за величиною мережу відділень серед усіх українських банків і найбільшу кількість банкоматів і терміналів. Станом на грудень 2024 року мережа включає понад 8000 банкоматів, 12 000 платіжних терміналів та понад 300 000 POS-терміналів. Національна банківська мережа ПриватБанку налічує понад 1300 відділень. ПриватБанк є найбільшою установою з випуску та придбання електронних платіжних інструментів в Україні.

ПриватБанк першим запровадив в Україні платіжні сервіси Google Pay і Apple Pay.

ПриватБанк є одним із системно важливих банків України. У 2016 році Приват Банк займав 16 місце в рейтингу провідних банків Центральної та Східної Європи і 627 місце в рейтингу топ-1000 банків світу, за версією британського журналу «Banker»[28]. В результаті вливання великих сум грошей у статутний капітал банку з державного бюджету України для підтримки стійкості після націоналізації банк зазнав найбільших збитків за всю історію банківської системи України у розмірі 135 млрд грн (61,5% від

загальних активів за підсумками року). У наступному році, тенденція продовжилася, втрати досягли майже 23 млрд грн у 2017 році.

Кінцевим органом управління банку є українська держава через Кабінет Міністрів України.

Організаційна структура управління АТ КБ «Приват Банк» включає всі форми управління, необхідні для побудови ефективних і згуртованих механізмів управління в різних сферах банківської діяльності. Принципи розподілу і взаємодії повноважень, потужностей і підпорядкування органів управління визначаються правилами про банківський статут і структурних підрозділах. [29]

АТ КБ «Приват Банк» - це міжрегіональний універсальний системний банк з розгалуженою мережею відділень і терміналів по всій Україні з гнучкою організаційною структурою. Це один з найбільш сучасних банків України та Східної Європи. Його ядром є композитний банк, який поєднує характеристики різних типів організаційних структур у банківській практиці по всьому світу.

У 2018 році було вжито декілька заходів щодо вдосконалення структури управління та робочої сили банку:

1. Було затверджено нову організаційну структуру банківського управління, результатом чого стало створення нових підрозділів, реорганізація деяких департаментів, зміни в розподілі. Головною метою було привести організацію банку у відповідність із затвердженою стратегією розвитку, запровадити єдину систему стандартів та надалі вдосконалювати її.

2. Централізація функцій на рівні штабів.

3. Максимально спростити процеси, уникнути дублювання функцій і приступити до автоматизації.

4. Підвищити ефективність взаємодії головного офісу та філій. Держави, які володіють банками, реалізують свої права відповідно до найкращих міжнародних практик корпоративного управління, таких як Принципи Організації економічного розвитку та співробітництва (ОЕСР) щодо корпоративного управління державними підприємствами.

Споживачі є конкурентоспроможними на банківському ринку і очікують, що банки зроблять кроки для поліпшення своїх послуг для задоволення потреб споживачів. Чи добре працює банк, залежить від його фінансових показників, ефективності та стабільності, які залежать від його фінансової сили впливати на конкурентоспроможність.

Конкуренція змушує банки шукати резерви або ніші шляхи, які не використовуються на ринку, та покращувати існуючий функціонал. Сьогодні до конкурентів ПриватБанку входять традиційні банки, а також страхові компанії, фінансові брокери та інвестиційні фонди.

Серед найбільших конкурентів ПриватБанку в Україні - Ощадбанк, Монобанк і Райффайзен Банк Аваль. Конкуренція може базуватися на таких факторах, як процентні ставки, збори, якість обслуговування, інновації, галузеві мережі та доступність послуг. ПриватБанк працює над тим, щоб забезпечити рівний розвиток у багатьох сферах, але багато його конкурентів орієнтуються на конкретні види послуг. [30]

Ощадбанк, другий за величиною банк України з широкою мережею відділень, прагне працювати з державними програмами та соціальними проектами. Укрсоцбанк також є надійним гравцем на українському банківському ринку, що спеціалізується на корпоративних банківських та інвестиційних послугах.

Монобанк користується популярністю у клієнтів, які шукають альтернативу ПриватБанку.

З одним із найстаріших банків України та великою мережею відділень Райффайзен Банк Аваль спеціалізується на послугах для корпоративного банкінгу та енергетичної та газової промисловості.

Кожен з цих банків має свою експертність, спрямованість і підхід до обслуговування клієнтів. Конкурентне середовище на українському банківському ринку пропонує вибір клієнтів і спонукає банки постійно покращувати свої послуги та конкурентоспроможність.

ПриватБанк пропонує своїм клієнтам широкий спектр послуг з управління грошовими коштами:

Відкриття та управління поточними рахунками. Ви можете відкрити поточний рахунок у ПриватБанку, який дозволяє обмінювати гроші, отримувати платежі та користуватися іншими банківськими послугами.

Оплата рахунків. Клієнти можуть використовувати свій рахунок ПриватБанку для оплати комунальних послуг, мобільного зв'язку, інтернет-провайдерів, кредитів тощо.

Переказ коштів. Клієнти можуть переказувати кошти зі свого поточного рахунку в ПриватБанку на інший рахунок в Україні, або за кордоном. Це можна зробити через інтернет-банкінг, мобільні додатки або відвідування відділень банку.

ПриватБанк має широку мережу банкоматів, які дозволяють клієнтам знімати готівку з поточного рахунку. Крім того, відділення також пропонують касове обслуговування, де клієнти можуть здійснювати готівкові операції, такі як депозити та зняття коштів.

Кредитна операція - це фінансова угода, при якій гроші або інші ресурси передаються одній стороні за умови майбутнього погашення, включаючи виплату відсотків або інші додаткові витрати.

До основних видів кредитних операцій АТ КБ «Приват Банк» можна віднести наступні :

1. Кредитні лінії: банки та фінансові установи можуть надавати клієнтам кредитні лінії, які дозволяють їм отримувати певну суму коштів протягом певного періоду часу. Клієнти можуть скористатися цим сервісом у міру необхідності, і платежі здійснюються тільки на суму, фактично витрачену.

2. Споживчий кредит: кредитна операція, яка дозволяє фізичній особі отримати гроші на особисті потреби, такі як придбання товарів, обслуговування, ремонт або подорож. Розмір кредиту, процентна ставка і

термін погашення можуть змінюватися в залежності від умов кредитного договору.

3. Кредити для бізнесу: кредити, які фінансуються компаніям і підприємцям для розвитку бізнесу, такі як фінансування проектів, придбання обладнання та розширення бізнесу. Умови кредитування бізнесу встановлюються на основі ризику позичальника, кредитного рейтингу, ділової репутації тощо.

4. Іпотечний кредит: надається на придбання нерухомості. Позичальники повинні брати кредити для забезпечення майна і платити фіксовану суму, включаючи відсотки, регулярно протягом певного періоду часу. У разі недотримання вимог банк має право забрати нерухоме майно.

5. Кредитна картка: кредитна картка надає можливість здійснювати покупки з позиковими коштами, які повинні бути погашені протягом певного періоду часу, а невикористана сума зазвичай є процентною.

2.2. Аналіз балансу та фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

2.2.1. Горизонтальний аналіз балансу та звіту про прибуток або збиток АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Проведемо горизонтальний аналіз результатів діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на основі загальнодоступних річних звітів банку[31] (табл. 2.1.).

Протягом 2021-2023 років грошові кошти та їх еквіваленти банку демонструють значне зростання. У 2021 році їх обсяг становив 52 385 млн грн, у 2022 році зріс до 96 380 млн грн (збільшення на 83,9%), а у 2023 році досяг 152 282 млн грн (зростання на 58% порівняно з 2022 роком). Значне зростання грошових коштів та їх еквівалентів свідчить про покращення ліквідності банку. Банк має більше коштів, доступних для виконання своїх зобов'язань та фінансування операційної діяльності. Зростання обсягу грошових коштів вказує

на підвищення фінансової стабільності банку, що може свідчити про зростання довіри з боку вкладників та інвесторів. Воно може бути результатом ефективного управління активами, зокрема підвищенням прибутковості банківських операцій або ефективною стратегією залучення депозитів.

Таблиця 2.1 – Горизонтальний аналіз балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки(млн. грн)

Активи	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп приросту	
					2022/2021	2023/2022
Грошові кошти та їх еквіваленти	52385	96380	152282	99897	83,98%	58,00%
Кредити та аванси банкам	26243	103837	134237	107994	295,68%	29,28%
Кредити та аванси клієнтам	68218	68084	92019	23801	-0,20%	35,16%
Інвестиційні цінні папери	222277	239752	272847	50570	7,86%	13,80%
Основні засоби	6159	5308	5128	-1031	-13,82%	-3,39%
Загальна сума активів	401385	540658	656513	255128	34,70%	21,43%
Зобов'язання						
Кошти клієнтів	325019	471863	555525	230506	45,18%	17,73%
Інші фінансові зобов'язання	3824	2647	2630	-1194	-30,78%	-0,64%
Забезпечення	3651	5804	5438	1787	58,97%	-6,31%
Загальна сума зобов'язань	334470	482719	563593	229123	44,32%	16,75%
Власний капітал						
Статутний капітал	206060	206060	206060	0	0,00%	0,00%
Результат від операцій з акціонером	12174	12174	12174	0	0,00%	0,00%
Інші резерви	-4064	-15141	-1741	2323	272,56%	-88,50%
Резервні та інші фонди банку	9696	11449	12959	3263	18,08%	13,19%
Накопичений дефіцит	-156976	-156628	-136532	20444	-0,22%	-12,83%
Загальна сума власного капіталу	66915	57939	92920	26005	-13,41%	60,38%
Загальна сума власного капіталу і зобов'язань	401385	540658	656513	255128	34,70%	21,43%

Збільшення грошових коштів створює можливості для подальшого інвестування у високоприбуткові активи та розширення кредитування, що може

сприяти зростанню доходів банку в майбутньому. Така динаміка може також свідчити про реакцію банку на економічні або політичні зміни, що спонукали його до накопичення більшої кількості ліквідних активів.

З 2021 до 2023 року кредити та аванси банкам зросли на 412,5%, що свідчить про значне збільшення обсягу міжбанківського кредитування протягом трьох років.

У 2022 році кредити та аванси банкам зросли на 295,7% у порівнянні з 2021 роком. Це може свідчити про зростання потреб банків у ліквідності. можливо, банкам було потрібно більше коштів для покриття своїх зобов'язань або для фінансування своїх операцій.

Банківська система стала більш сприятливою до ризиків, що призвело до збільшення обсягу міжбанківського кредитування. У 2023 році кредити та аванси банкам зросли ще на 29,3% у порівнянні з 2022 роком. Це може свідчити про продовження зростання потреб банків у ліквідності.

Протягом 2021-2023 років кредити та аванси клієнтам зросли. Спочатку відбулося незначне зменшення з 68 218 млн грн у 2021 році до 68,084 млн грн у 2022 році, а потім різко збільшилися до 92 019 млн грн у 2023 році (зростання на 35,5% порівняно з 2022 роком). Це свідчить про підвищену активність банку у кредитуванні клієнтів у 2023 році, що може бути наслідком зростання попиту на кредити, покращення економічної ситуації або стратегії банку щодо розширення кредитного портфеля для збільшення доходів.

Загальна сума активів банку демонструє значне зростання протягом 2021-2023 років. У 2021 році активи становили 401 385 млн грн, у 2022 році збільшилися до 540 658 млн грн (зростання на 34,7%), а в 2023 році досягли 656 513 млн грн (зростання на 21,4% порівняно з 2022 роком). Це свідчить про стабільне розширення активної діяльності банку, що може бути пов'язано зі збільшенням обсягу кредитування, залученням нових клієнтів, успішною інвестиційною діяльністю або іншими факторами, що сприяють зростанню фінансової стійкості та конкурентоспроможності банку.

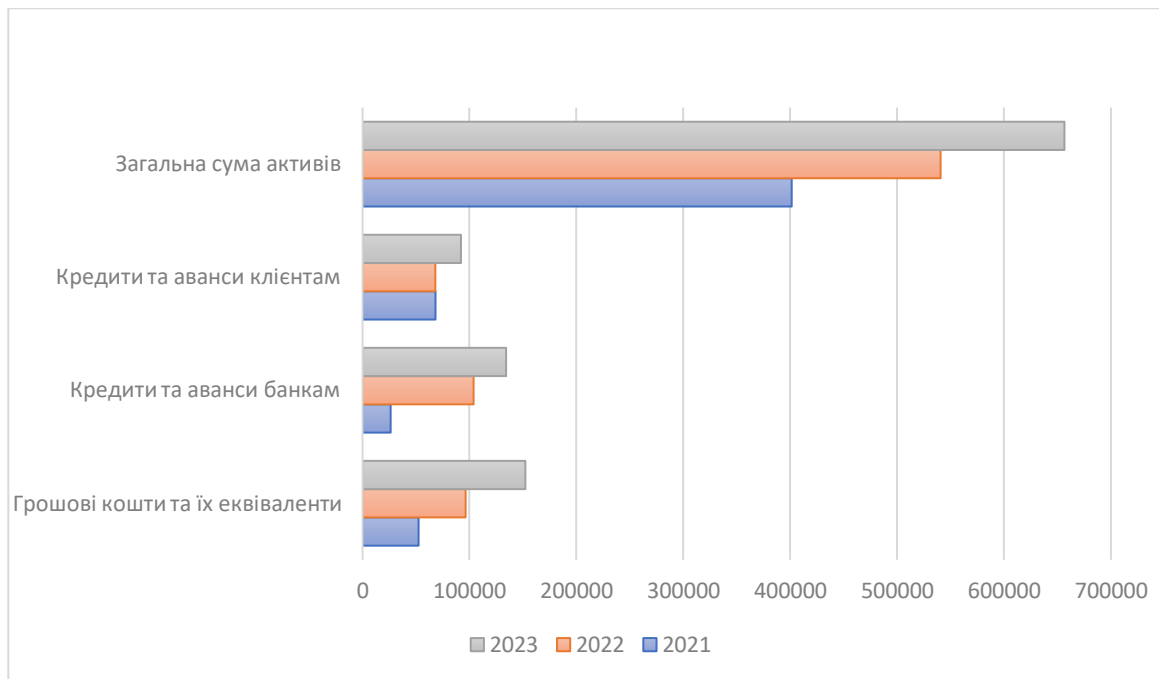

Рис. 2.1 – Динаміка активів АТ КБ «ПриватБанк»
протягом 2021-2023 років

Кошти клієнтів у банку стабільно зростають протягом аналізованого періоду. У 2021 році цей показник становив 325019 млн грн, у 2022 році він зріс до 471863 млн грн, що на 45,2% більше, а у 2023 році досяг 555525 млн грн, збільшившись на 17,7% порівняно з попереднім роком. Таке зростання вказує на підвищення довіри клієнтів до банку, його здатність залучати більше коштів від клієнтів та, ймовірно, зростання клієнтської бази. Це також свідчить про покращення банківських послуг та ефективну стратегію управління депозитами (рис. 2.2.).

Загальна сума власного капіталу банку демонструє значні коливання протягом аналізованого періоду.

У 2021 році власний капітал становив 66915 млн грн, у 2022 році він зменшився до 57939 млн грн, що на 13,4% менше.

Однак у 2023 році власний капітал різко зріс до 92920 млн грн, збільшившись на 60,4% порівняно з попереднім роком. Це значне зростання може свідчити про успішні кроки банку в нарощуванні капіталу, що може бути результатом додаткових інвестицій, прибуткового періоду, або збільшення статутного капіталу. Після зниження у 2022 році, суттєве збільшення у 2023

році вказує на відновлення фінансової стійкості та зміцнення позицій банку на ринку.

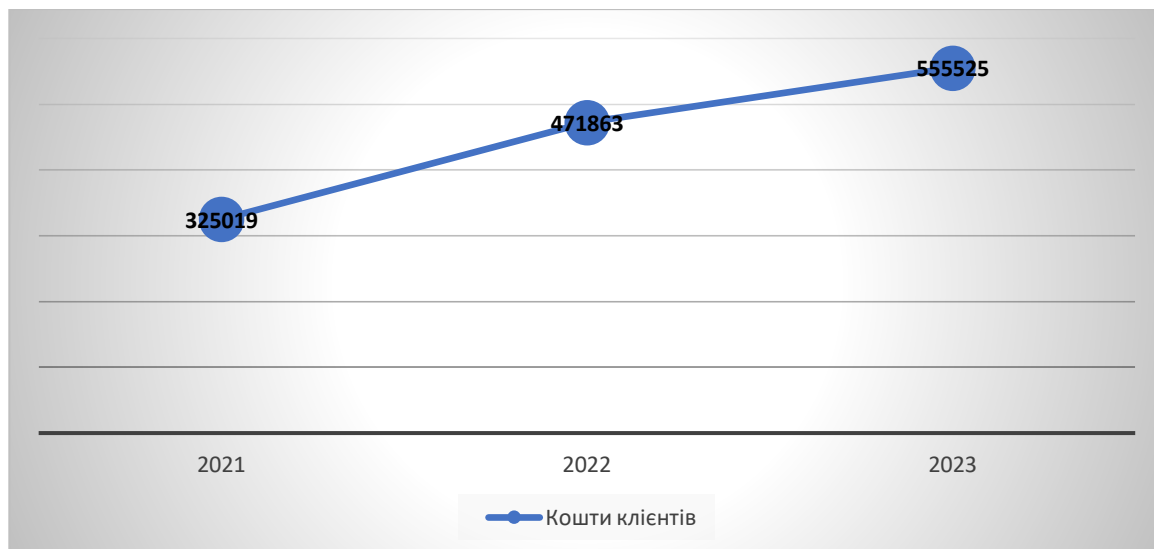

Рис. 2.2 – Динаміка коштів клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2021-2023 років

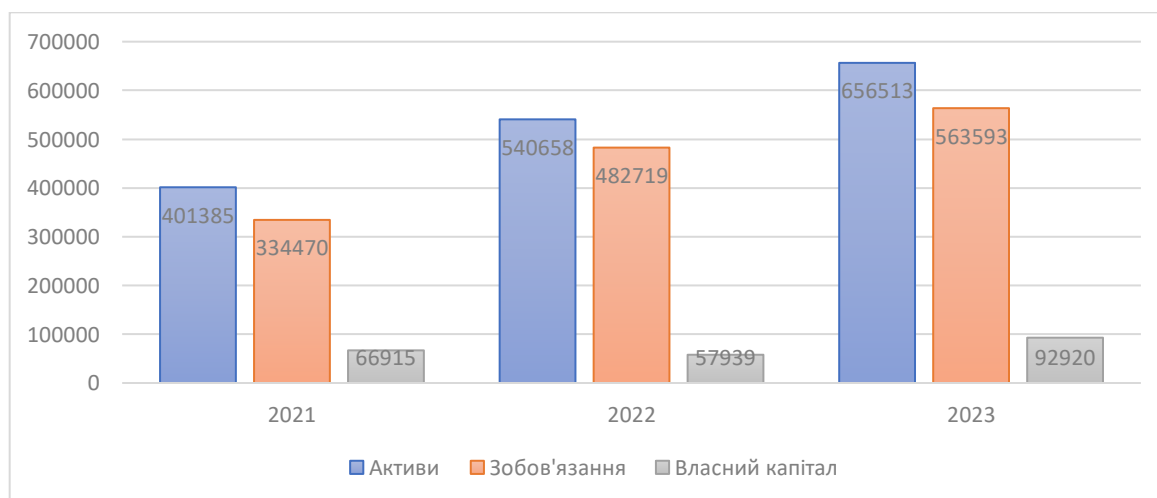

Рис. 2.3 – Динаміка розділів балансу АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2021-2023 років

Проаналізуємо звіт про фінансові результати банку протягом того ж періоду. (табл. 2.2.).

Чистий процентний дохід банку значно зріс за три роки: з 29 324 млн. грн у 2021 до 59 622 млн. грн у 2023 році (+ 36,1 і +49,35% відповідно).

Таблиця 2.2 – Горизонтальний аналіз звіту про прибуток або збиток протягом 2021-2023 років (млн. грн)

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп приросту	
					2022/2021	2023/2022
Процентні доходи	35857	43687	66238	30381	21,80%	51,62%
Процентні витрати	-6533	-3767	-6616	-83	-42,30%	75,63%
Чистий процентний дохід	29324	39920	59622	30298	36,10%	49,35%
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності(збиток)	-856	-15396	-4588	-3732	1698,60%	-70,20%
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності	28468	24524	55034	26566	-13,90%	124,41%
Комісійні доходи	35057	32945	41589	6532	-6,00%	26,24%
Комісійні витрати	-11840	-12505	-17150	-5310	5,60%	37,15%
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	3226	14655	10174	6948	354,30%	-30,58%
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти	1017	-7760	-1076	-2093	-863,00%	-86,13%
Витрати на виплати працівникам	-8931	-10129	-10552	-1621	13,40%	4,18%
Інші адміністративні та операційні витрати	-2417	-10510	-10946	-8529	334,80%	4,15%
Інші доходи	1612	2956	2173	561	83,40%	-26,49%
Інші прибутки (збитки)	-111	-458	-407	-296	312,60%	-11,14%
Прибуток до оподаткування	35300	34740	72766	37466	-1,60%	109,46%
Витрати на сплату податку	-58	-4486	-35001	-34943	7634,50%	680,23%
Прибуток за рік	35242	30254	37765	2523	-14,20%	24,83%

Стрімке зростання протягом двох років свідчить про позитивну динаміку в роботі банку. Це може бути зумовлено збільшенням обсягів кредитування, зростанням процентних ставок, покращенням якості кредитного портфеля, ефективним управлінням активами та пасивами. Можливі фактори такого збільшення:

Зростання економіки: Це може призвести до збільшення попиту на кредити, що стимулює зростання чистого процентного доходу банку.

Зміна процентної політики НБУ: Зростання процентних ставок може призвести до збільшення процентних доходів банку, але й до зростання витрат за залученими коштами.

Конкуренція: Зростання конкуренції на ринку банківських послуг може тиснути на чисту процентну маржу, але й стимулювати банки до пошуку нових шляхів підвищення доходів.

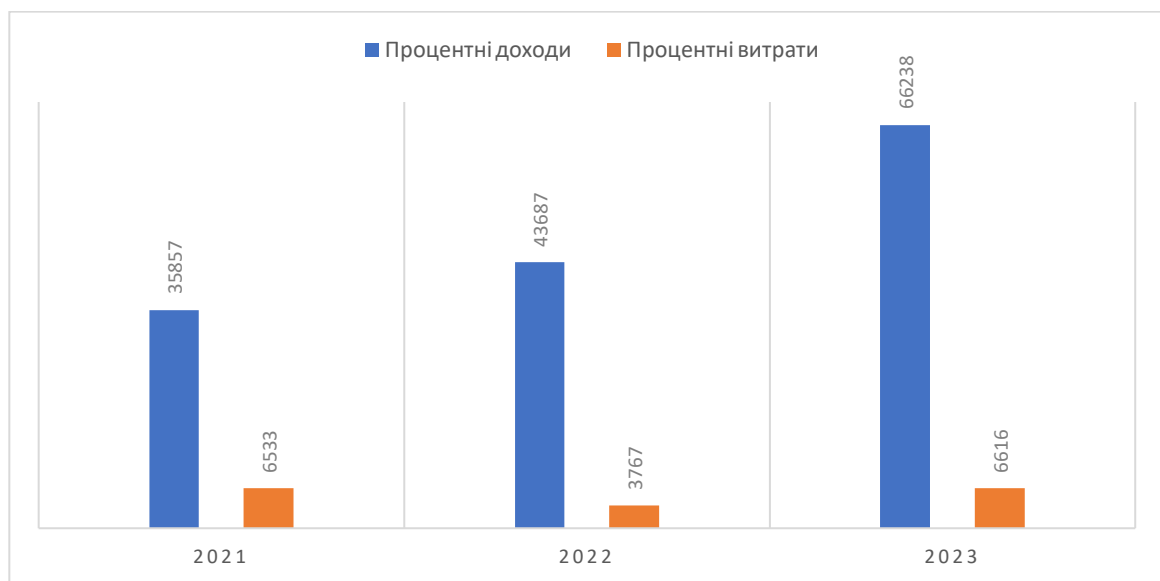

Рис. 2.4 – Динаміка процентних доходів і витрат АТ КБ ПриватБанк протягом 2021-2023 років

Інші адміністративні та операційні витрати банку значно зросли за період з 2021 по 2023 рік. У 2021 році ці витрати становили 2417 млн грн, у 2022 році вони зросли до 10510 млн грн, що є значним збільшенням на 335%. У 2023 році витрати продовжили зростати і склали 10946 млн грн, що на 4,1% більше порівняно з 2022 роком. Це свідчить про значне збільшення витрат на адміністративні та операційні потреби банку, що може бути пов'язано з розширенням діяльності, зростанням витрат на забезпечення операційної ефективності, підвищенням зарплат і витрат на персонал, а також інфляційними процесами. Така динаміка вказує на необхідність ретельного контролю за витратами для підтримання фінансової стабільності банку.

Щодо комісійних доходів і витрат, зменшення комісійних доходів на 6,00% у 2022 році порівняно з 2021 роком може бути пов'язане з впливом економічної нестабільності або змінами у банківських послугах, що зменшило обсяг транзакцій або кількість клієнтів.

Значне зростання комісійних доходів на 26,24% у 2023 році порівняно з 2022 роком може свідчити про покращення економічної ситуації, введення нових комісійних продуктів або послуг, а також ефективні маркетингові стратегії для залучення нових клієнтів.

Комісійні витрати показали невелике зростання витрат на 5,60% у 2022 році порівняно з 2021 роком може бути результатом збільшення операційних витрат або витрат на обслуговування нових комісійних продуктів.

Різке зростання витрат на 37,15% у 2023 році порівняно з 2022 роком може бути пов'язане з підвищенням вартості обслуговування або введенням нових технологій, що вимагали додаткових інвестицій. Також можливим фактором є зростання кількості транзакцій, що призвело до збільшення витрат на обробку цих операцій.

Однією з головних причин змін у комісійних доходах і витратах є економічна ситуація. Вплив загальноекономічних умов, таких як інфляція, економічні кризи або відновлення економіки, безпосередньо впливають на банківську діяльність. Крім того, зміни у конкурентному середовищі можуть спричинити необхідність зниження комісій або збільшення витрат на маркетинг та залучення клієнтів, що впливає на фінансові показники банку.

Технологічні інновації також відіграють важливу роль: впровадження нових технологій та комісійних продуктів може вплинути на доходи та витрати банку як у позитивному, так і в негативному напрямку. Нарешті, ефективність управлінських рішень щодо оптимізації витрат та збільшення доходів також є ключовим фактором, який визначає фінансові результати банку.

Позитивні зміни в комісійних доходах сприяють зміцненню фінансової стабільності банку та його здатності інвестувати в розвиток. Це, у свою чергу, може свідчити про розширення клієнтської бази та підвищення рівня

задоволеності клієнтів, що позитивно впливає на загальну конкурентоспроможність банку. Однак, зростання витрат вказує на необхідність ефективного управління витратами, щоб уникнути їх надмірного зростання. Здатність банку ефективно контролювати свої витрати є критично важливою для підтримання стабільного фінансового стану та забезпечення довгострокового зростання.

За останні три роки банк показав зростання чистого прибутку.

У 2023 році чистий прибуток становив 37765 млн грн, що на 24,8% більше, ніж у 2022 році, коли він складав 30254 млн грн. Порівняно з 2021 роком, у 2023 році чистий прибуток зріс на 7,2%. Зростання чистого прибутку ПриватБанку за останні три роки вказує на декілька важливих аспектів його діяльності та стратегічного управління.

По-перше, значне зростання чистого прибутку свідчить про успішну реалізацію політики ефективного управління активами та пасивами банку. Це включає оптимізацію портфеля кредитних і депозитних продуктів, що дозволяє банку максимізувати дохідність при мінімізації ризиків. Крім того, підвищення комісійних доходів свідчить про ефективну роботу банку в залученні нових клієнтів та розширенні спектру послуг. Розробка та впровадження нових продуктів і сервісів, які приносять додаткові доходи, є важливою складовою успіху.

Зниження операційних витрат є ще одним важливим фактором. Навіть при зростанні витрат у деяких категоріях, загальний тренд показує, що банк зміг оптимізувати свої операційні витрати. Це може включати автоматизацію процесів, впровадження нових технологій та зниження витрат на утримання персоналу. Збільшення чистого прибутку також свідчить про розширення клієнтської бази банку.

Високий рівень обслуговування, інноваційні продукти та вигідні умови для клієнтів сприяють залученню нових користувачів та утриманню існуючих.

Банк показав здатність швидко адаптуватися до змін на ринку та економічних умов. Це включає ефективне реагування на макроекономічні

виклики, зміни в законодавстві та кон'юктурі ринку. Зростання чистого прибутку також підвищує інвестиційну привабливість банку. Інвестори та акціонери сприймають позитивну динаміку прибутковості як знак стабільності та надійності фінансової установи, що може призвести до збільшення капіталовкладень.

Високі фінансові результати зміцнюють позиції ПриватБанку на ринку, підвищуючи його конкурентоспроможність. Це дозволяє банку не тільки зберігати існуючих клієнтів, але й залучати нових, що сприяє подальшому зростанню.

Здатність банку досягати високих фінансових показників навіть у складних економічних умовах вказує на його стійкість та ефективність управління ризиками. Це важливий показник для довгострокової стабільності та надійності банку.

Загалом, такі результати свідчать про те, що ПриватБанк успішно реалізує свої стратегічні цілі, забезпечуючи стабільне зростання прибутковості та підвищення своєї ринкової вартості. (рис. 2.2.).

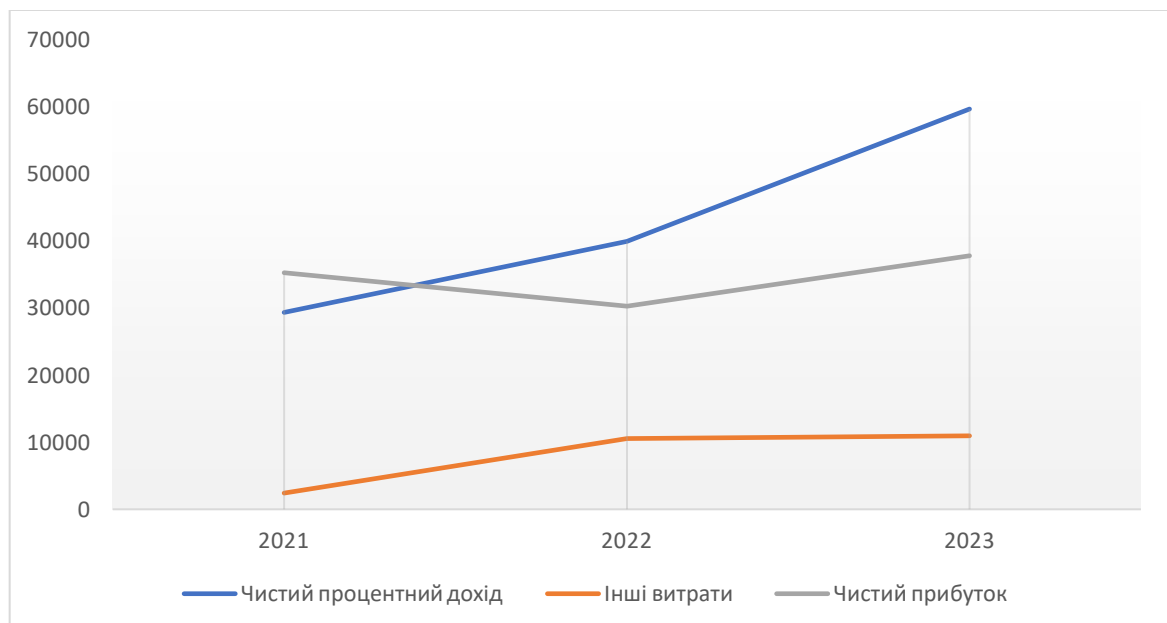

Рис. 2.5 – Динаміки показників доходів та витрат АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2021-2023 років

2.2.2. Вертикальний аналіз балансу та звіту про прибуток або збиток
АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Проведемо вертикальний аналіз балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Таблиця 2.3 – Вертикальний аналіз балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Активи	2021	Структура	2022	Структура	2023	Структура
Грошові кошти та їх еквіваленти	52385	13,05%	96380	17,83%	152282	23,20%
Кредити та аванси банкам	26243	6,54%	103837	19,21%	134237	20,45%
Кредити та аванси клієнтам	68218	17,00%	68084	12,59%	92019	14,02%
Інвестиційні цінні папери	222277	55,38%	239752	44,34%	272847	41,56%
Основні засоби	6159	1,53%	5308	0,98%	5128	0,78%
Загальна сума активів	401385	100,00%	540658	100,00%	656513	100,00%
Зобов'язання						
Кошти клієнтів	325019	97,17%	471863	97,75%	555525	98,57%
Інші фінансові зобов'язання	3824	1,14%	2647	0,55%	2630	0,47%
Забезпечення	3651	1,09%	5804	1,20%	5438	0,96%
Загальна сума зобов'язань	334470	100,00%	482719	100,00%	563593	100,00%
Власний капітал						
Статутний капітал	206060	307,94%	206060	355,65%	206060	221,76%
Результат від операцій з акціонером	12174	18,19%	12174	21,01%	12174	13,10%
Інші резерви	-4064	-6,07%	-15141	-26,13%	-1741	-1,87%
Резервні та інші фонди банку	9696	14,49%	11449	19,76%	12959	13,95%
Накопичений дефіцит	-156976	-234,59%	-156628	-270,33%	-136532	-146,93%
Загальна сума власного капіталу	66915	100,00%	57939	100,00%	92920	100,00%
Загальна сума власного капіталу і зобов'язань	401385		540658		656513	

Виходячи з даних таблиці, можемо відзначити основні зміни та зробити висновки:

Грошові кошти у 2021 році дорівнювали 52385 млн грн, що становило 13,05% від усіх активів. У 2022 році вони зросли до 96380 млн грн, збільшивши свою частку до 17,83%, а в 2023 році продовжили зростання до 152282 млн грн, що дорівнює 23,20%. Спостерігається значне зростання частки грошових коштів та їх еквівалентів у структурі активів, що може свідчити про збільшення ліквідності банку. Це може бути викликано необхідністю зберігати більше ліквідних коштів для задоволення потреб клієнтів та забезпечення операційної стабільності.

Кредити та аванси банкам у 2021 році дорівнювали 26243 млн грн, що становило 6,54% від усіх активів. У 2022 році цей показник збільшився до 103837 млн грн, або 19,21%, а у 2023 році він продовжив зростання до 134237 млн грн, досягнувши 20,45%. Зростання частки кредитів та авансів банкам може вказувати на збільшення міжбанківських операцій або зміцнення співпраці з іншими фінансовими установами. Це може призвести до підвищення доходів від процентів по кредитах, а також свідчити про активну участь банку на міжбанківському ринку.

Кредити та аванси клієнтам у 2021 році становили 68218 млн грн, що дорівнювало 17,00% від усіх активів. У 2022 році цей показник трохи зменшився до 68084 млн грн, що становило 12,59%, але у 2023 році він знову зріс до 92019 млн грн, досягнувши 14,02%. Після зниження у 2022 році частка кредитів та авансів клієнтам знову зросла у 2023 році, що може свідчити про збільшення попиту на кредити серед клієнтів. Це позитивний знак для банку, оскільки кредити клієнтам є важливим джерелом доходу.

Інвестиційні цінні папери у 2021 році дорівнювали 222777 млн грн, що становило 55,53% від усіх активів. У 2022 році їх обсяг збільшився до 239752 млн грн, або 44,34%, а у 2023 році – до 272847 млн грн, що становило 41,56%. Незважаючи на зменшення частки інвестиційних цінних паперів у загальній структурі активів, їх абсолютна величина зросла. Це може вказувати на

стратегію диверсифікації інвестиційного портфеля, де банк збільшує інвестиції в більш ліквідні активи, такі як грошові кошти.

Основні засоби у 2021 році становили 6159 млн грн, що дорівнювало 1,53% від усіх активів. У 2022 році цей показник знизився до 5308 млн грн, що становило 0,98%, а у 2023 році він зменшився до 5128 млн грн, або 0,78%. Зменшення частки основних засобів може вказувати на зменшення інвестицій в нерухомість або амортизацію існуючих основних засобів. Це може свідчити про стратегічний перехід до більш гнучких та менш капіталомістких активів.

Рис. 2.6 – Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021 році

Рис. 2.7 – Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2023 році

Аналізуючи структуру зобов'язань, можна відзначити наступне. Кошти клієнтів у 2021 році становили 325019 млн грн, що дорівнювало 97,17% від усіх зобов'язань. У 2022 році вони зросли до 471863 млн грн, збільшивши свою частку до 97,75%, а в 2023 році продовжили ріст до 555525 млн грн, що становить 98,57% від загальної суми зобов'язань. Спостерігається стабільне зростання частки коштів клієнтів у структурі зобов'язань, що може свідчити про підвищення довіри клієнтів до банку та його здатність залучати нові депозити.

Інші фінансові зобов'язання у 2021 році становили 3824 млн грн, що дорівнювало 1,14% від усіх зобов'язань. У 2022 році цей показник зменшився до 2647 млн грн, що становило 0,55%, а у 2023 році знизився до 2630 млн грн, або 0,47% від усіх зобов'язань. Зменшення частки інших фінансових зобов'язань може вказувати на зменшення обсягу боргових зобов'язань банку перед іншими фінансовими інститутами або кредиторами.

Забезпечення у 2021 році становило 3651 млн грн, що дорівнювало 1,09% від усіх зобов'язань. У 2022 році цей показник зріс до 5804 млн грн, або 1,20%, але у 2023 році зменшився до 5438 млн грн, що становить 0,96% від загальної суми зобов'язань. Коливання частки забезпечення може свідчити про зміни в політиці банку щодо формування резервів для покриття можливих ризиків або збитків.

З цього аналізу можна зробити висновки, що кошти клієнтів демонструють стабільне зростання як в абсолютних значеннях, так і в частці від загальної суми зобов'язань, що свідчить про підвищення довіри клієнтів до банку. Це може бути результатом ефективної роботи з клієнтами, пропозиції вигідних депозитних продуктів та надійного обслуговування. Підвищення довіри клієнтів є важливим показником стабільності банку та його спроможності залучати нові ресурси для фінансування своєї діяльності. Інші фінансові зобов'язання зменшуються, що вказує на зменшення боргового навантаження банку перед іншими фінансовими інститутами або кредиторами. Це може бути наслідком погашення боргів або реструктуризації зобов'язань, що

зменшує фінансовий ризик і покращує ліквідність банку. Зменшення боргових зобов'язань підвищує фінансову гнучкість банку та його здатність ефективно реагувати на зміни ринкових умов. Забезпечення показує коливання, що може свідчити про зміну політики банку щодо формування резервів. Зменшення частки забезпечення у 2023 році може вказувати на зниження ризиків або перегляд необхідності резервування коштів для покриття можливих збитків. Це свідчить про стратегічне управління ризиками, що дозволяє банку підтримувати баланс між ліквідністю та фінансовою стабільністю.

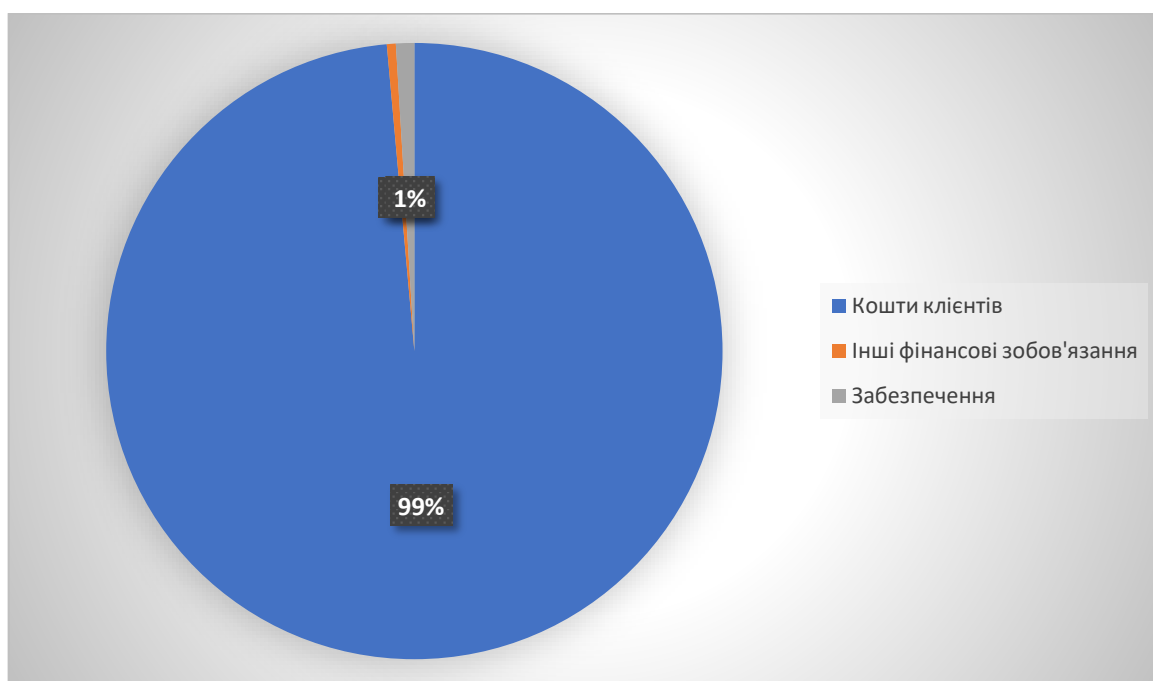

Рис. 2.8 – Структура зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» у 2023 році

Статутний капітал у 2021 році дорівнював 206060 млн грн, що становило 307,94% від власного капіталу. У 2022 році він залишився на тому ж рівні, але його частка збільшилася до 355,65%, а у 2023 році частка знизилася до 221,76%.

Статутний капітал залишався стабільним упродовж трьох років, що свідчить про надійність та сталість основного капіталу банку. Зміни у відсотковій частці можуть бути наслідком змін в інших компонентах власного капіталу, що впливають на загальну величину власного капіталу банку.

Результат від операцій з акціонерами у 2021 році становив 12174 млн грн, що дорівнювало 18,19% від власного капіталу. У 2022 році цей показник залишився незмінним, але його частка зросла до 21,01%, а у 2023 році знизилася до 13,10%.

Результат від операцій з акціонерами залишався стабільним, що свідчить про сталість фінансових відносин між банком та його акціонерами. Зміни у відсотковій частці також можуть бути пов'язані зі змінами в інших компонентах власного капіталу або загальній величині власного капіталу.

Інші резерви у 2022 році збільшилися до -15141 млн грн, або -26,13%, але у 2023 році зменшилися до -1741 млн грн, що становить -1,87% від загальної суми власного капіталу. Значні коливання у частці інших резервів вказують на те, що банк активно змінює обсяги резервів залежно від поточних потреб та ризиків. Це може бути пов'язано з політикою управління ризиками та необхідністю покриття потенційних збитків.

Резервні та інші фонди банку у 2021 році становили 9696 млн грн, що дорівнювало 14,49% від власного капіталу. У 2022 році цей показник зріс до 11449 млн грн, або 19,76%, а у 2023 році збільшився до 12959 млн грн, що становить 13,95% від загальної суми власного капіталу

Накопичений дефіцит у 2021 році становив -156976 млн грн, що дорівнювало -234,59% від власного капіталу. У 2022 році цей показник зменшився до -156628 млн грн, або -270,33%, а у 2023 році покращився до -136532 млн грн, що становить -146,93% від загальної суми власного капіталу. Зменшення накопиченого дефіциту свідчить про поступове покращення фінансового стану банку. Це може бути результатом зменшення збитків, підвищення прибутковості або ефективного управління капіталом.

Загалом, вертикальний аналіз власного капіталу ПриватБанку за 2021-2023 роки показує стабільність основного капіталу, зміцнення резервів та поступове покращення фінансового стану банку. Це позитивно впливає на його загальну фінансову стабільність та перспективи розвитку.

Таблиця 2.4 – Вертикальний аналіз звіту про прибуток або збиток
АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Стаття	2021	Структура	2022	Структура	2023	Структура
Процентні доходи	35857	101,58%	43687	125,75%	66238	91,03%
Процентні витрати	-6533	-18,51%	-3767	-10,84%	-6616	-9,09%
Чистий процентний дохід	29324	83,07%	39920	114,91%	59622	81,94%
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності(збиток)	-856	-2,42%	-15396	-44,32%	-4588	-6,31%
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності	28468	80,65%	24524	70,59%	55034	75,63%
Комісійні доходи	35057	99,31%	32945	94,83%	41589	57,15%
Комісійні витрати	-11840	-33,54%	-12505	-36,00%	-17150	-23,57%
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	3226	9,14%	14655	42,18%	10174	13,98%
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти	1017	2,88%	-7760	-22,34%	-1076	-1,48%
Витрати на виплати працівникам	-8931	-25,30%	-10129	-29,16%	-10552	-14,50%
Інші адміністративні та операційні витрати	-2417	-6,85%	-10510	-30,25%	-10946	-15,04%
Інші доходи	1612	4,57%	2956	8,51%	2173	2,99%
Інші прибутки (збитки)	-111	-0,31%	-458	-1,32%	-407	-0,56%
Прибуток до оподаткування	35300	100,00%	34740	100,00%	72766	100,00%
Витрати на сплату податку	-58		-4486		-35001	
Прибуток за рік	35242		30254		37765	

Процентні доходи у 2021 році становили 35857 млн грн, що дорівнювало 101,58% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зросли до 43687 млн грн, збільшивши свою частку до 125,75%, а у 2023 році продовжили зростання

до 66238 млн грн, що становить 91,03%. Спостерігається стабільне зростання процентних доходів, що може свідчити про збільшення кредитних операцій та підвищення доходності активів банку.

Процентні витрати у 2021 році становили -6533 млн грн, що дорівнювало -18,51% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зменшилися до -3767 млн грн, що становило -10,84%, а у 2023 році зросли до -6616 млн грн, що дорівнює -9,09%. Зменшення процентних витрат у 2022 році, а потім їх незначне збільшення у 2023 році може свідчити про ефективне управління витратами на залучені кошти.

Чистий процентний дохід у 2021 році становив 29324 млн грн, що дорівнювало 83,07% від прибутку до оподаткування. У 2022 році він зріс до 39920 млн грн, збільшивши свою частку до 114,91%, а у 2023 році досяг 59622 млн грн, що становить 81,94%. Зростання чистого процентного доходу свідчить про покращення маржі банку між процентними доходами та витратами.

Прибуток від зменшення корисності у 2021 році становив -856 млн грн, що дорівнювало -2,42% від прибутку до оподаткування. У 2022 році він зріс до -15396 млн грн, що становило -44,32%, а у 2023 році знизився до -4588 млн грн, що дорівнює -6,31%. Значне коливання цього показника свідчить про різкі зміни у вартості активів банку.

Чисті процентні доходи після врахування резерву у 2021 році становили 28468 млн грн, що дорівнювало 80,65% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зросли до 24524 млн грн, що становило 70,59%, а у 2023 році збільшилися до 55034 млн грн, що дорівнює 75,63%. Поступове зростання цього показника вказує на ефективність управління активами та резервами банку.

Комісійні доходи у 2021 році становили 35057 млн грн, що дорівнювало 99,31% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони знизилися до 32945 млн грн, що становило 94,83%, а у 2023 році зросли до 41589 млн грн, що дорівнює 57,15%. Зростання комісійних доходів у 2023 році свідчить про підвищення активності клієнтів та збільшення обсягу наданих банком послуг.

Комісійні витрати у 2021 році становили -11840 млн грн, що дорівнювало -33,54% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зменшилися до -12505 млн грн, що становило -36,00%, а у 2023 році зросли до -17150 млн грн, що дорівнює -23,57%. Зменшення частки комісійних витрат у 2023 році може свідчити про ефективне управління витратами на надання послуг.

Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою у 2021 році становив 3226 млн грн, що дорівнювало 9,14% від прибутку до оподаткування. У 2022 році він зріс до 14655 млн грн, що становило 42,18%, а у 2023 році знизився до 10174 млн грн, що дорівнює 13,98%. Зміни цього показника можуть бути пов'язані з коливаннями валютного курсу та ефективністю управління валютними ризиками.

Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти

Чистий збиток від переоцінки іноземної валюти у 2021 році становив 1017 млн грн, що дорівнювало 2,88% від прибутку до оподаткування. У 2022 році він зріс до -7760 млн грн, що становило -22,34%, а у 2023 році зменшився до -1076 млн грн, що дорівнює -1,48%. Коливання цього показника свідчить про вплив переоцінки валютних позицій на фінансові результати банку.

Витрати на виплати працівникам у 2021 році становили -8931 млн грн, що дорівнювало -25,30% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зросли до -10129 млн грн, що становило -29,16%, а у 2023 році зменшилися до -10552 млн грн, що дорівнює -14,50%. Коливання витрат на виплати працівникам може бути пов'язане з змінами в політиці заробітної плати та ефективністю управління персоналом.

Інші адміністративні та операційні витрати у 2021 році становили -2417 млн грн, що дорівнювало -6,85% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зросли до -10510 млн грн, що становило -30,25%, а у 2023 році зменшилися до -10946 млн грн, що дорівнює -15,04%. Зміни в цих витратах можуть свідчити про ефективність управління операційними витратами банку.

Інші доходи у 2021 році становили 1612 млн грн, що дорівнювало 4,57% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зросли до 2956 млн грн, що

становило 8,51%, а у 2023 році зменшилися до 2173 млн грн, що дорівнює 2,99%. Зміни в інших доходах можуть бути пов'язані з різними джерелами доходів, такими як інвестиції та інші операційні доходи.

Інші збитки у 2021 році становили -111 млн грн, що дорівнювало -0,31% від прибутку до оподаткування. У 2022 році вони зросли до -458 млн грн, що становило -1,32%, а у 2023 році зменшилися до -407 млн грн, що дорівнює -0,56%. Зміни в інших збитках можуть бути пов'язані з різними непередбаченими витратами або втратами.

Найсуттєвішу частку у формуванні прибутку до оподаткування ПриватБанку у 2021-2023 роках складали процентні доходи, чистий процентний дохід, комісійні доходи, чисті процентні доходи після врахування резерву на зменшення корисності та комісійні витрати. Ці статті мали найбільший вплив на фінансові результати банку, визначаючи його прибутковість та ефективність діяльності.

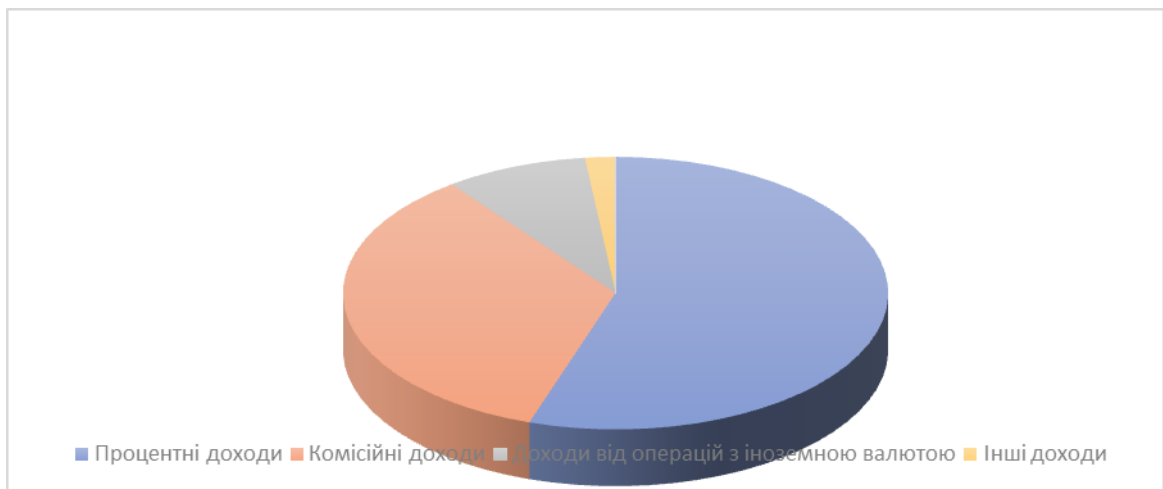

Рис. 2.9 – Структура доходів АТ КБ «ПриватБанк» у 2023 році

2.3. Аналіз якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Банки постійно аналізують кредити, вивчаючи їх якість, проводячи дослідження великих проектів та кредитної діяльності, шукаючи відхилення від поточного законодавства для їх усунення. Успішно проведений аналіз дозволяє

раціонально розподіляти вільні кошти банку, визначати напрямки кредитної політики, зменшувати ризики та визначати стратегічні та тактичні напрямки інвестування. [32]

При аналізі структури виданих кредитів банком вивчають динаміку та структуру кредитування за групами ризику, захищеності, галуззю, формою власності позичальників тощо. Постійний аналіз кредитного портфеля допомагає банку бути успішним та стабільним. Оцінимо структуру виданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» за видами економічної діяльності[33] (Табл. 2.5.)

Таблиця 2.5 – Структура виданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» за видами економічної діяльності (млн. грн)

Економічна діяльність	2021	Питома вага	2022	Питома вага	2023	Питома вага
Сільське господарство	3590,9	2,02%	12781,43	5,13%	12547,78	4,61%
Виробництво харчових продуктів	321,3	0,18%	724,49	0,29%	986,85	0,36%
Виробництво паперових виробів	209,7	0,12%	306,97	0,12%	324,54	0,12%
Виробництво машин і устаткування	343,9	0,19%	401,70	0,16%	468,30	0,17%
Виробництво меблів	128,1	0,07%	176,32	0,07%	252,08	0,09%
Будівництво будівель	5856,0	3,29%	6070,42	2,43%	6139,65	2,26%
Спеціалізовані будівельні роботи	3307,7	1,86%	3237,84	1,30%	3316,13	1,22%
Оптова торгівля	33920,5	19,06%	33942,14	13,61%	36045,98	13,26%
Роздрібна торгівля	99856,8	56,12%	96364,54	38,64%	96820,59	35,61%
Складське господарство	4683,5	2,63%	4776,01	1,92%	5397,58	1,99%
Надання фінансових послуг	0,7	0,00%	0,002	0,00%	1458,94	0,54%
Операції з нерухомим майном	10098,0	5,67%	14607,63	5,86%	14909,75	5,48%
Оренда, прокат, лізинг	4992,8	2,81%	5160,95	2,07%	5228,29	1,92%
Для фізичних осіб	10639,0	5,98%	70836,48	28,40%	88009,89	32,37%
Усього (з перерахованих статей)	177948,9	100,00%	249386,90	100,00%	271906,34	100,00%

З даних таблиці можемо визначити основні сфери кредитування АТ КБ «ПриватБанк»: кредити фізичним особам, роздрібна торгівля, оптова торгівля, операції з нерухомим майном, сільське господарство та будівництво будівель.

За аналізом структури наданих кредитів видно, що обсяг кредитування сільського господарства зростав протягом останніх трьох років, що є позитивним показником. Проте, відносний вклад цього виду кредитування у загальний портфель кредитів банку зменшився у 2023 році порівняно з попереднім роком. У 2023 році він становив 4,61%, у порівнянні з 5,13% у 2022 році та 2,02% у 2021 році. Це може вказувати на зростання різноманітності портфеля кредитів банку та розширення його діяльності на інші сектори економіки. Загалом, не зважаючи на зниження відносного вкладу, збільшення обсягу кредитування сільського господарства свідчить про певну підтримку цього сектору та зацікавленість банку у розвитку сільськогосподарської галузі.

За результатами аналізу структури кредитування будівництва будівель видно, що обсяг кредитів, наданих у цьому секторі, зросли протягом трьох років. Проте, відносний вклад будівництва будівель у загальний портфель кредитів банку знизився. У 2023 році цей сектор становив 2,26% портфеля кредитів, що менше, ніж 2,43% у 2022 році та 3,29% у 2021 році. Зниження обсягів кредитування може бути пов'язане з низкою факторів, такими як зниження попиту на нове житло, підвищення процентних ставок за кредитами, зростання ризиків у будівельній галузі, застосування більш жорстких вимог до позичальників. Зменшення частки у загальному портфелі кредитів може бути пов'язане з зростанням кредитування інших галузей економіки. Зниження обсягів кредитування може негативно вплинути на будівельну галузь, що може призвести до зменшення темпів будівництва, зростання цін на нерухомість, зменшення кількості робочих місць, зменшення частки у загальному портфелі кредитів може призвести до перерозподілу ресурсів в рамках будівельної галузі.

За аналізом структури кредитування оптової торгівлі можна зробити наступні висновки. Попри невелике зниження участі оптової торгівлі в

загальному портфелі кредитів у 2023 році (13,26% порівняно з 13,61% у 2022 році), цей сектор залишається одним з найбільших отримувачів кредитів банку. Значний обсяг кредитів, наданих оптовим торговцям, свідчить про значну роль цього сектору в економіці. Однак зберігається важливість постійного моніторингу ризиків, пов'язаних з цією галуззю, оскільки зниження частки оптової торгівлі у загальному портфелі кредитів після 2021 року (19,06%) може вказувати на збільшення концентрації ризиків у цьому секторі.

Аналізуючи дані про роздрібну торгівлю за роками, можна зробити наступні висновки. За три роки спостерігалися певні коливання у величині кредитів, наданих роздрібній торгівлі, та в їх частці в загальній структурі кредитування. У 2021 році роздрібна торгівля отримала найбільший обсяг кредитів та складала 56,12% від загальної суми наданих кредитів. Проте в наступні два роки, у 2022 та 2023 роках, спостерігалось зменшення як обсягу кредитів, так і частки в структурі. Це може вказувати на тимчасові тенденції в роздрібній торгівлі, можливо, пов'язані з кон'юнктурними або регуляторними факторами. Однак це також може вказувати на зміни в стратегії банку, спрямовані на диверсифікацію кредитного портфеля та зменшення концентрації ризиків.

За останні три роки спостерігалася певна динаміка в операціях з нерухомим майном. У 2023 році сума кредитів на такі операції становила 14909,75 млн. грн, що становить 5,48% від загальної суми наданих кредитів. У попередньому 2022 році ця сума склала 14607,63 млн. грн або 5,86% від загальної суми кредитів, тоді як у 2021 році обсяг кредитів на операції з нерухомим майном становив 10098,0 млн. грн, або 5,67% від загальної суми наданих кредитів. Така динаміка може свідчити про зростання інтересу до нерухомості протягом останніх двох років, що відображається в збільшенні обсягів кредитування в цьому секторі.

Обсяг кредитів, наданих фізичним особам, зростав протягом 2021-2023 років: 2023 – 88009,89 млн. грн (32,37%), 2022 – 70836,48 млн. грн (28,4%), 2021 – 10639 млн. грн (5,98%)

Зростання у 2022 році становило 567.1%, порівняно з 2021 роком. Зростання у 2023 році становило 24.1%, порівняно з 2022 роком.

Зростання обсягів кредитування може бути пов'язане з низкою факторів: зростання добробуту населення; збільшення доступності кредитів; зниження процентних ставок за кредитами; розвиток онлайн-кредитування; Збільшення частки у загальному портфелі кредитів може бути пов'язане з зменшенням кредитування інших галузей економіки. Зростання обсягів кредитування може позитивно вплинути на фізичних осіб, що може призвести до: підвищення рівня життя; зростання споживчого попиту; стимулювання розвитку економіки.

Збільшення частки у загальному портфелі кредитів може призвести до збільшення ризиків для банківської системи, адже кредити фізичним особам, як правило, є більш ризикованими, ніж кредити юридичним особам. (рис. 2.10.), (рис. 2.11.)

Рис. 2.10 – Структура виданих кредитів у 2023 році

Рис. 2.11 – Структура виданих кредитів у 2021 році

У табл. 2.6 наведено фінансові показники кредитного портфеля банку за останні 3 роки [34]

Таблиця 2.6 – Фінансові показники кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 01.01.2022-01.01.2024 рр.

Фінансові показники кредитного портфеля	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	Абсолютне відхилення	Темп приросту	
					2023/2022	2024/2023
Розмір кредитного портфеля	70193	71416	95637,8	25444,8	1,74%	33,92%
Резерви під кредитні ризики	174391	182472	182990,7	8599,7	4,63%	0,28%
Загальний обсяг внесків	321705	464872	549686,64	227982	44,50%	18,24%
Депозити фіз.осіб	226373	333937	391513,9	165141	47,52%	17,24%
Зобов'язання	340642	491895	601768,6	261127	44,40%	22,34%
Ліквідні кошти	28118	40567	79648,1	51530,1	44,27%	96,34%

На 01.01.2022 розмір кредитного портфеля був на рівні 70193 млн грн, на 01.01.2023 він зріс до 71416 млн грн, це дорівнює темпу приросту в 1,74%, а на 01.01.2024 він досяг 95637,8 млн грн, що становить темп приросту 33,92%. Абсолютне відхилення становить 25444,8 млн грн. Розмір кредитного портфеля поступово зростав упродовж двох років. Збільшення кредитного портфеля свідчить про підвищення активності банку в наданні кредитів. У 2023 році темп приросту був незначним (1,74%), але у 2024 році відбулося значне зростання (33,92%). Це може бути пов'язано з покращенням економічних умов, зростанням попиту на кредити або введенням нових кредитних продуктів банку.

На 01.01.2022 резерви під кредитні ризики були 174391 млн грн, на 01.01.2023 вони зросли до 182472 млн грн, що відповідає темпу приросту 4,63%, а на 01.01.2024 вони досягли 182990,7 млн грн, що становить темп приросту 0,28%. Абсолютне відхилення становить 8599,7 млн грн. Резерви під кредитні ризики зросли у 2023 році на 4,63%, а у 2024 році збільшилися лише

на 0,28%. Це може свідчити про стабілізацію кредитного портфеля та зменшення потреби в формуванні додаткових резервів. Відносно низький темп приросту резервів у 2024 році може бути наслідком покращення якості кредитного портфеля або більш ефективного управління кредитними ризиками.

На 01.01.2022 загальний обсяг внесків становив 321705 млн грн, на 01.01.2023 він зріс до 464872 млн грн, темп приросту 44,50%, а на 01.01.2024 він досяг 549686,64 млн грн, що становить темп приросту 18,24%. Абсолютне відхилення становить 227981,64 млн грн. Загальний обсяг внесків значно зріс протягом аналізованого періоду. У 2023 році темп приросту склав 44,50%, що може бути наслідком підвищення довіри клієнтів до банку, привабливих депозитних продуктів або стабільної економічної ситуації. У 2024 році темп приросту знизився до 18,24%, але обсяг внесків все ще зростає, що свідчить про збереження довіри клієнтів та стабільний приріст депозитної бази.

На 01.01.2022 депозити фізичних осіб дорівнювали 226373 млн грн, на 01.01.2023 вони зросли до 333937 млн грн, що дорівнює темпу приросту 47,52%, а на 01.01.2024 вони досягли 391513,9 млн грн, що становить темп приросту 17,24%. Абсолютне відхилення становить 165140,9 млн грн. Депозити фізичних осіб також значно зросли. У 2023 році темп приросту склав 47,52%, а у 2024 році – 17,24%. Це свідчить про підвищення рівня заощаджень серед населення та привабливі умови депозитних продуктів банку. Зростання обсягу депозитів фізичних осіб підвищує ліквідність банку та забезпечує стабільне джерело фінансування його діяльності.

На 01.01.2022 зобов'язання банку склали 340642 млн грн, на 01.01.2023 вони зросли до 491895 млн грн, що відповідає темпу приросту 44,40%, а на 01.01.2024 вони досягли 601768,6 млн грн, що становить темп приросту 22,34%. Абсолютне відхилення становить 261126,6 млн грн. Зобов'язання банку значно зросли протягом аналізованого періоду. У 2023 році темп приросту склав 44,40%, а у 2024 році – 22,34%. Зростання зобов'язань може бути пов'язане з залученням нових коштів від клієнтів та інших фінансових установ, що свідчить про зростання довіри до банку та його стабільне фінансове становище.

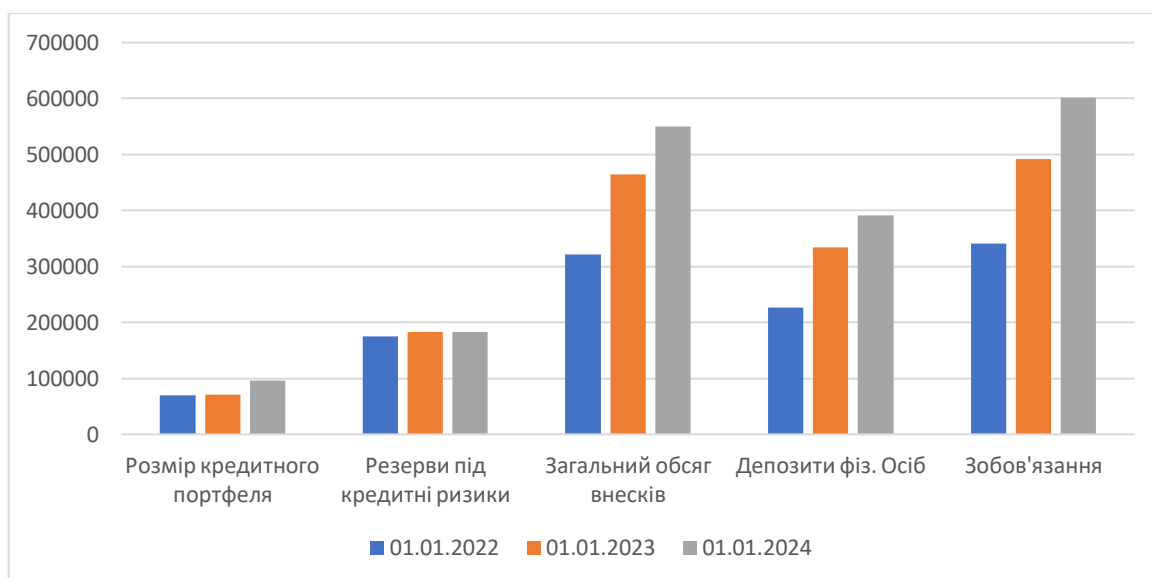

Рис. 2.12 – Динаміка фінансових показників АТ КБ «ПриватБанк»

На 01.01.2022 ліквідні кошти банку були на рівні 28118 млн грн, на 01.01.2023 вони зросли до 40567 млн грн, темп приросту - 44,27%, а на 01.01.2024 вони досягли 79648,1 млн грн, що становить темп приросту 96,34%. Абсолютне відхилення становить 51530,1 млн грн. Ліквідні кошти банку зросли значними темпами. У 2023 році темп приросту склав 44,27%, а у 2024 році зріс до 96,34%. Зростання ліквідних коштів свідчить про покращення ліквідності банку, що дозволяє швидко реагувати на зміни в ринку та забезпечувати виконання своїх зобов'язань перед клієнтами.

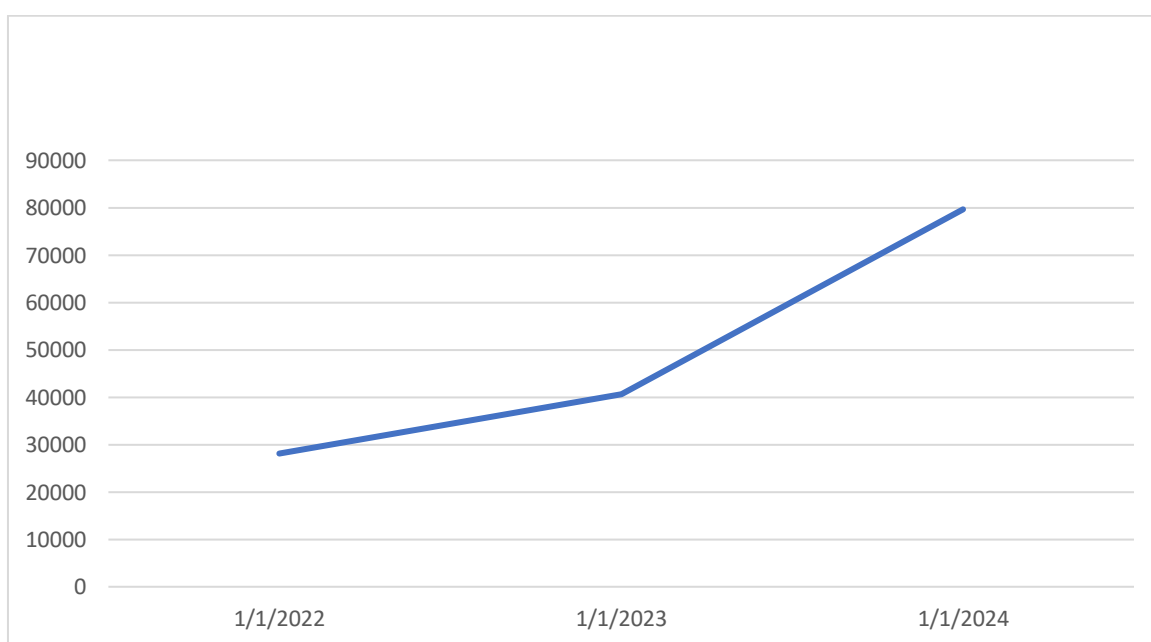

Рис. 2.13 – Динаміка ліквідних коштів АТ КБ «ПриватБанк»

2.4. Аналіз показників фінансового стану та якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Фінансовий стан банку – це комплексна характеристика, що відображає його здатність ефективно функціонувати, виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами, а також забезпечувати стійке зростання та розвиток у довгостроковій перспективі. Аналіз фінансового стану банку включає оцінку його ліквідності, капіталізації, прибутковості, якості активів та ризиків.

Ліквідність банку відображає його здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами. Висока ліквідність свідчить про наявність достатнього обсягу ліквідних активів, що дозволяють банку оперативно реагувати на потреби клієнтів та ринкові зміни. Капіталізація банку визначає його фінансову стабільність та здатність поглинати збитки. Високий рівень власного капіталу свідчить про стійкість банку до фінансових криз та несприятливих економічних умов.

Прибутковість банку характеризує його здатність генерувати прибуток на вкладений капітал. Високий рівень прибутковості свідчить про ефективність управління банком та його конкурентоспроможність на ринку. Якість активів банку визначається їх структурою та рівнем ризикованості. Високий рівень якості активів свідчить про низький ризик неповернення кредитів та збитків від інвестицій.

Управління ризиками включає оцінку та контроль за кредитним, ринковим, операційним та іншими видами ризиків, з якими стикається банк. Ефективна стратегія управління ризиками банку дає змогу звести до мінімуму можливі збитки та забезпечити стабільність фінансового стану. На фінансовий стан банку впливають економічні умови, регуляторна політика, конкурентне середовище, інновації та технології, а також репутація та довіра клієнтів. Зміни в макроекономічному середовищі, вимоги центрального банку та інших регулюючих органів, рівень конкуренції на ринку, впровадження нових технологій та інновацій у банківські послуги, а також репутація банку

визначають його здатність функціонувати, залучати клієнтів та інвестиції, забезпечувати прибутковість та стабільність.

Проведемо оцінку фінансового стану банку на основі наявних даних балансу та звіту про доходи і витрати (табл. 2.4.)

Таблиця 2.4 – Показники прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2021-2023 років

Рівень ефективності використання активів	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп приросту
	0,189	0,174	0,183	-0,006	-3,01%
Прибутковість капіталу	0,438	0,689	0,642	0,203	46,42%
Норма прибутку(ROE)	0,527	0,522	0,406	-0,120	-22,83%
Рентабельність активів(ROA)	0,088	0,056	0,058	-0,030	-34,48%
Чиста процентна маржа	0,073	0,074	0,091	0,018	24,31%
Дохідність працюючих активів	0,093	0,097	0,119	0,027	29,03%

Рівень ефективності використання активів банку за останні три роки виявився на відносно стабільному рівні. У 2023 році він становив 0,183, у 2022 році - 0,174, а у 2021 році - 0,189. За цим показником можна зробити висновок, що банк вдало управляв своїми активами протягом цього періоду. Однак, слід також враховувати, що цей показник може бути змінений під впливом різних факторів, таких як структура активів, ринкові умови та стратегії управління банком. Таким чином, важливо продовжувати моніторити й аналізувати його, щоб забезпечити стійке та ефективне функціонування банку в майбутньому.

Зміна прибутковості капіталу банку протягом трьох років вказує на коливання його прибутковості. У 2021 році прибутковість капіталу складала 0,438, але вона значно зросла до 0,689 у 2022 році, що свідчить про значний приріст прибутку в порівнянні зі звітним періодом. Проте у 2023 році прибутковість капіталу зменшилася до 0,642. Це може вказувати на те, що банк може зазнавати деяких труднощів у забезпеченні стабільності та зростання свого прибутку. Це може бути позитивним сигналом для інвесторів та акціонерів банку, оскільки високий рівень прибутку свідчить про ефективне управління активами та джерелами фінансування, а також може вказувати на успішну стратегію банку в умовах ринкової конкуренції. Однак важливо також

враховувати, що високий рівень прибутку може бути результатом ризикованих стратегій чи непостійних факторів.

Протягом аналізованого періоду рентабельність активів мала тенденцію до зниження і знизилась за цей час з 0,088 до 0,056 (-34,5%). Зниження рентабельності активів з року в рік може свідчити про погіршення ефективності використання активів банку. Це може бути наслідком низької доходності або збільшення витрат на управління активами, наприклад, внаслідок збільшення адміністративних витрат або погіршення умов кредитування. Зниження рентабельності активів може також вказувати на зростання ризиків, пов'язаних з активами банку, таких як зростання кредитного ризику або збільшення обсягу непродуктивних активів. Важливо провести додатковий аналіз фінансових показників та факторів, що впливають на діяльність банку, для з'ясування причин зменшення рентабельності активів і вжиття заходів для поліпшення фінансового стану.

Чиста процентна маржа зросла за аналізований період. Вище значення чистої процентної маржі свідчить про те, що банк успішно вдається у заробітках від процентних операцій. Зростання цього показника може бути результатом ефективного керування процентними ризиками, а також підвищенням доходності активів або зниженням витрат на залучення коштів. Таке зростання вказує на покращення фінансової стійкості та прибутковості банку.

Дохідність працюючих активів мала чітку тенденцію до зростання. У 2021 році вона дорівнювала 0,093, після чого зросла до 0,097 та продовжила ріст до 0,119. За зростанням показника дохідності працюючих активів можна припустити, що банк ефективно використовував свої активи для заробітку доходу. Збільшення цього показника може бути наслідком підвищення ефективності управління активами, оптимізації балансової структури, а також підвищенням доходності кредитного портфеля чи інших видів активів. Це може свідчити про позитивні зміни в діяльності банку, спрямовані на підвищення його фінансової стабільності та прибутковості.

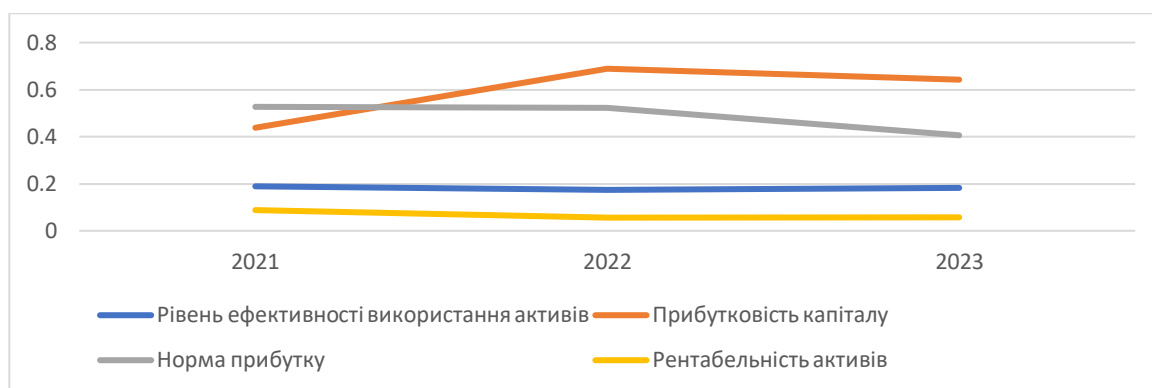

Рис. 2.14 – Динаміка показників прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки

Проведемо аналіз показників оцінки якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» (табл. 2.5.).

Таблиця 2.5 – Показники оцінки якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп приросту
Доходність кредитного портфеля	0,684	0,453	0,435	-0,250	-36,45%
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,200	1,120	1,165	-0,035	-2,93%
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	0,157	0,200	0,270	0,114	72,52%

Доходність кредитного портфеля банку знижується протягом 2021-2023 років: 2021- 0,684; 2022 - 0,453; 2023 - 0,435

Зниження доходності кредитного портфеля може бути пов'язане з низкою факторів:

- Зростання процентних витрат за депозитами
- Зниження процентних доходів за кредитами
- Погіршення якості кредитного портфеля
- Зростання резервних відрахувань

На таке зниження цілком ймовірно могла мати вплив війна. Внаслідок війни зросли ризики для банківської системи, що призвело до зростання процентних ставок за депозитами. Зростання процентних витрат може знизити доходність кредитного портфеля, адже чистий процентний дохід банку розраховується як різниця між процентними доходами за кредитами та

процентними витратами за депозитами. Внаслідок війни погіршилась платоспроможність позичальників, що може призвести до зростання простроченої заборгованості та зменшення процентних доходів за кредитами. Зниження процентних доходів також може знизити доходність кредитного портфеля. Також через війну зросли ризики для економіки, що може призвести до зростання кількості дефолтних позичальників. Погіршення якості кредитного портфеля може збільшити резервні відрахування банку, що знизить чистий процентний дохід та доходність кредитного портфеля.

Зниження доходності кредитного портфеля може негативно вплинути на банк, що може призвести до:

- Зменшення чистих прибутків
- Зниження рентабельності
- Зменшення можливостей для виплати дивідендів
- Збільшення ризиків для акціонерів

Коефіцієнт загальної ліквідності за аналізований період був на стабільному приблизно рівному значенні і коливався в межах від 1,12 до 1,2. Стабільний рівень коефіцієнта загальної ліквідності свідчить про те, що банк має достатні ресурси для виплати своїх поточних зобов'язань у випадку необхідності, зберігаючи при цьому стабільність і надійність фінансових операцій. Це може означати, що банк має збалансований підхід до управління своїми активами та зобов'язаннями, уникаючи значних коливань у рівні ліквідності. Такий стан може сприяти підтримці довіри клієнтів та інвесторів до банку, а також забезпечити стабільність фінансової системи в цілому.

В свою чергу, коефіцієнт миттєвої ліквідності показав значний ріст на 72,5% за аналізований період і зріс з 0,157 до 0,27. Щорічне зростання коефіцієнта миттєвої ліквідності свідчить про збільшення здатності банку швидко конвертувати свої миттєво ліквідні активи (наприклад, готівку, цінні папери, векселі) на грошові кошти для покриття своїх поточних зобов'язань. Це може бути ознакою покращення фінансової стійкості та ефективного управління ліквідністю банку. Високий рівень миттєвої ліквідності дозволяє

банку ефективно вирішувати фінансові виклики та ризики, забезпечуючи стабільність його функціонування в умовах змінного фінансового середовища. (рис. 2.5.)

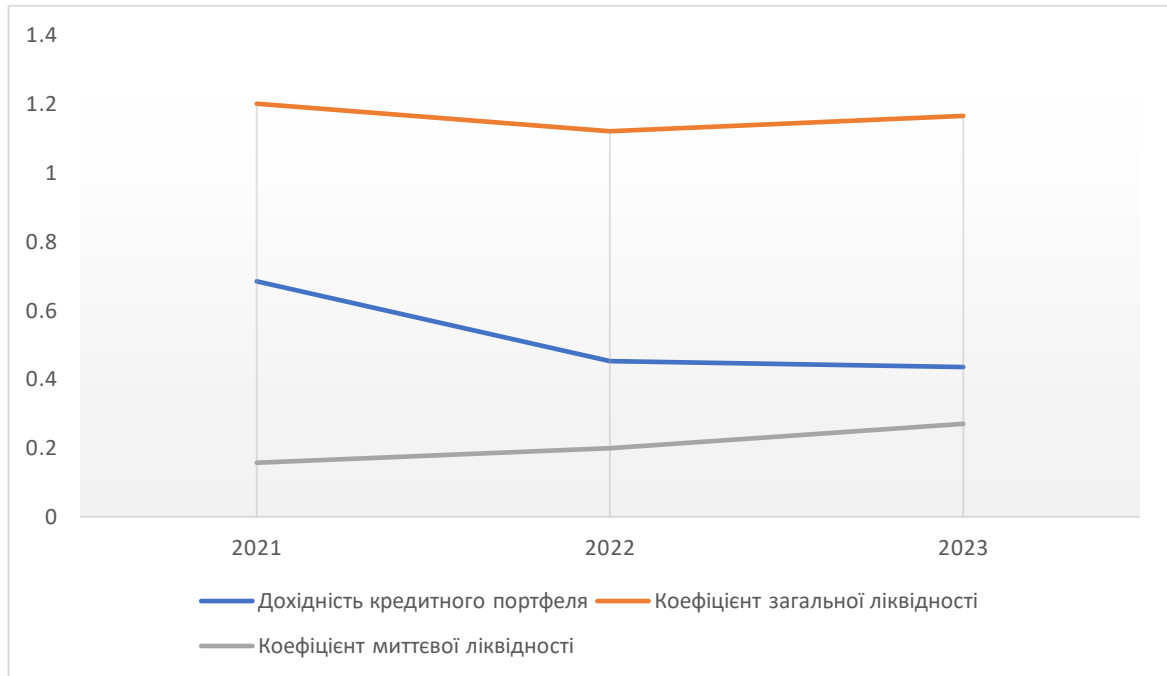

Рис. 2.5 – Динаміка показників оцінки якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Висновки до розділу 2

В процесі аналізу та оцінки якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» було розглянуто динаміку змін фінансових показників кредитного портфеля, показників прибутковості та показників оцінки якості портфеля. Також було виконано горизонтальний та вертикальний аналіз звіту про фінансовий стан банку та звіту про прибуток або збиток.

Загалом фінансові показники кредитного портфеля, такі як розмір кредитного портфеля, резерви під кредитні позики, ліквідні кошти, інші показники, показали приріст за аналізований період, що може свідчити про стабілізацію кредитного портфеля та зменшення потреби в формуванні додаткових резервів.

Прибутковість капіталу значно зросла в період з 2021 по 2023 рік. (+46%) Це означає що банк успішно генерує прибуток від своєї діяльності в порівнянні з витратами і ризиками. Рентабельність активів знизилася, що може свідчити про погіршення використання активів (-34%). Чиста процентна маржа зросла на (+25%), що означає що банк успішно заробляє на процентних операціях.

Дохідність кредитного портфеля знизилася за аналізований період через такі можливі фактори:

- Зростання процентних витрат за депозитами
- Зниження процентних доходів за кредитами
- Погіршення якості кредитного портфеля
- Зростання резервних відрахувань

На таке зниження цілком ймовірно могла мати вплив війна.

Коефіцієнт загальної ліквідності був на приблизно рівному значенні, це означає що банк має достатні ресурси для виплати своїх поточних зобов'язань у випадку необхідності, зберігаючи при цьому стабільність

Коефіцієнт миттєвої ліквідності показав значний приріст. Щорічне зростання коефіцієнта миттєвої ліквідності свідчить про збільшення здатності банку швидко конвертувати свої миттєво ліквідні активи (наприклад, готівку, цінні папери, векселі) на грошові кошти для покриття своїх поточних зобов'язань.

РОЗДІЛ 3

ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Прогнозування показників кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Прогнозування показників кредитного портфеля є важливим етапом управління банківськими активами, оскільки дозволяє банку завчасно оцінювати можливі зміни у структурі портфеля, виявляти потенційні ризики та розробляти стратегії для їх мінімізації. Існує кілька методів прогнозування, які можна застосувати для аналізу кредитного портфеля[35]. В 75абл.. 3.1. наведено основні методи прогнозування, їхня сутність, переваги та недоліки

Таблиця 3.1 – Характеристика основних методів прогнозування

Метод	Сутність	Переваги та недоліки
1	2	3
Екстраполяція тренду	Екстраполяція тренду базується на припущенні, що майбутні показники кредитного портфеля будуть слідувати існуючій тенденції. Для цього методу використовуються історичні дані, на основі яких будується трендова лінія.	Переваги: Простота та доступність Недоліки: Можливе ігнорування змін у зовнішньому середовищі та непередбачуваних подій
Ковзного середнього	Метод ковзного середнього полягає у розрахунку середнього значення показників за певний період часу, який ковзає від одного моменту до іншого. Це дозволяє згладжувати коливання даних та виявляти основні тенденції.	Переваги: Згладжування випадкових коливань та сезонних змін Недоліки: Менш точний при прогнозуванні довгострокових змін
Аналіз часових рядів	Аналіз часових рядів передбачає використання статистичних методів для моделювання та прогнозування даних, що змінюються у часі. Найбільш відомі методи – ARIMA (Autoregressive Integrated Moving Average), SARIMA (Seasonal ARIMA) та моделі експоненційного згладжування.	Переваги: висока точність при наявності достатньої кількості даних Недоліки: складність у реалізації та вимога великої кількості даних
Економетричні моделі	Економетричні моделі використовують регресійний аналіз для оцінки залежності між кредитним портфелем та іншими макроекономічними показниками, такими як ВВП, рівень інфляції, безробіття тощо.	Переваги: можливість врахування зовнішніх факторів. Недоліки: складність і побудови моделей та наявність якісних даних

Продовження табл. 3.1

1	2	3
Моделювання сценаріїв	Моделювання сценаріїв передбачає розробку декількох можливих сценаріїв розвитку подій (оптимістичного, песимістичного та базового), на основі яких проводиться оцінка впливу на кредитний портфель.	Переваги: гнучкість та можливість врахування різних варіантів розвитку подій Недоліки: відносна суб'єктивність у виборі сценаріїв.

Метод екстраполяції тренду є одним з найпростіших і найпоширеніших методів прогнозування. Він базується на припущенні, що існуюча тенденція у зміні показників збережеться і в майбутньому. Цей метод особливо ефективний для короткострокового прогнозування у стабільних умовах, коли основні фактори, що впливають на показники, не зазнають значних змін.

Основні етапи застосування методу екстраполяції тренду

1. Збір і підготовка даних: необхідно зібрати історичні дані про показник, який підлягає прогнозуванню (наприклад, розмір кредитного портфеля). Дані повинні бути повними, точними та послідовно зібраними.

2. Аналіз тренду: визначити трендову компоненту даних, тобто виявити загальну тенденцію зміни показника за обраний період. Це можна зробити за допомогою графічного аналізу або статистичних методів. На графіку тренд можна побачити як загальну напрямну лінію.

3. Побудова трендової лінії: вибрати тип функції, яка найкраще описує тренд (лінійна, експоненційна, логарифмічна тощо). Найбільш поширеним є лінійний тренд. За допомогою методу найменших квадратів визначити параметри трендової лінії. Цей метод дозволяє знайти такі значення параметрів, при яких сума квадратів відхилень фактичних значень від прогнозованих буде мінімальною.

4. Екстраполяція тренду: використати отриману трендову лінію для прогнозування майбутніх значень показника. Для цього необхідно підставити значення часу t за межами історичних даних (наприклад, на один або декілька періодів вперед) у рівняння тренду. Розрахувати прогнозовані значення показника на основі трендової лінії.

5. Оцінка точності прогнозу: порівняти прогнозовані значення з фактичними (коли вони стануть відомими) для оцінки точності прогнозу. Можна використовувати різні статистичні критерії для оцінки точності, такі як середня абсолютна похибка (MAPE), середньоквадратична похибка (MSE) тощо.

Метод екстраполяції тренду має кілька переваг. Він простий у реалізації та легкий для розуміння, не вимагає великих обсягів даних для побудови прогнозу, оскільки використовує лише історичні дані. Також цей метод забезпечує швидкість процесу прогнозування, оскільки не потребує складних обчислень.

Однак, метод екстраполяції тренду має свої недоліки. Його обмежена точність обумовлена тим, що він не враховує можливих змін у зовнішньому середовищі, які можуть вплинути на показник. Метод також припускає стабільність умов, тобто що тенденції минулого продовжуватимуться у майбутньому, що не завжди відповідає дійсності. Крім того, він найбільш ефективний для короткострокових прогнозів, оскільки довгострокові прогнози можуть бути менш точними через непередбачувані зміни. Незважаючи на ці недоліки, метод екстраполяції тренду є корисним інструментом для банків, оскільки дозволяє прогнозувати майбутні значення ключових фінансових показників та завчасно розробляти стратегії управління активами та ризиками.

Зробимо прогнозування основних показників кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» на 2024 рік за допомогою лінії тренду.

На рис. 3.1. зображено прогнозований рівень розміру кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» на 01.01.2025 року, визначений, за допомогою лінії тренду.

На зображенні наведено графік, який демонструє розмір кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за період з 01.01.2022 до 01.01.2025. Для прогнозування було використано поліноміальну лінію тренду другого ступеня, що дозволило оцінити майбутні значення кредитного портфеля. На початок

2022 року розмір кредитного портфеля становив 70193 млн грн, на 01.01.2023 він зріс до 71416 млн грн, а на 01.01.2024 збільшився до 95637,8 млн грн.

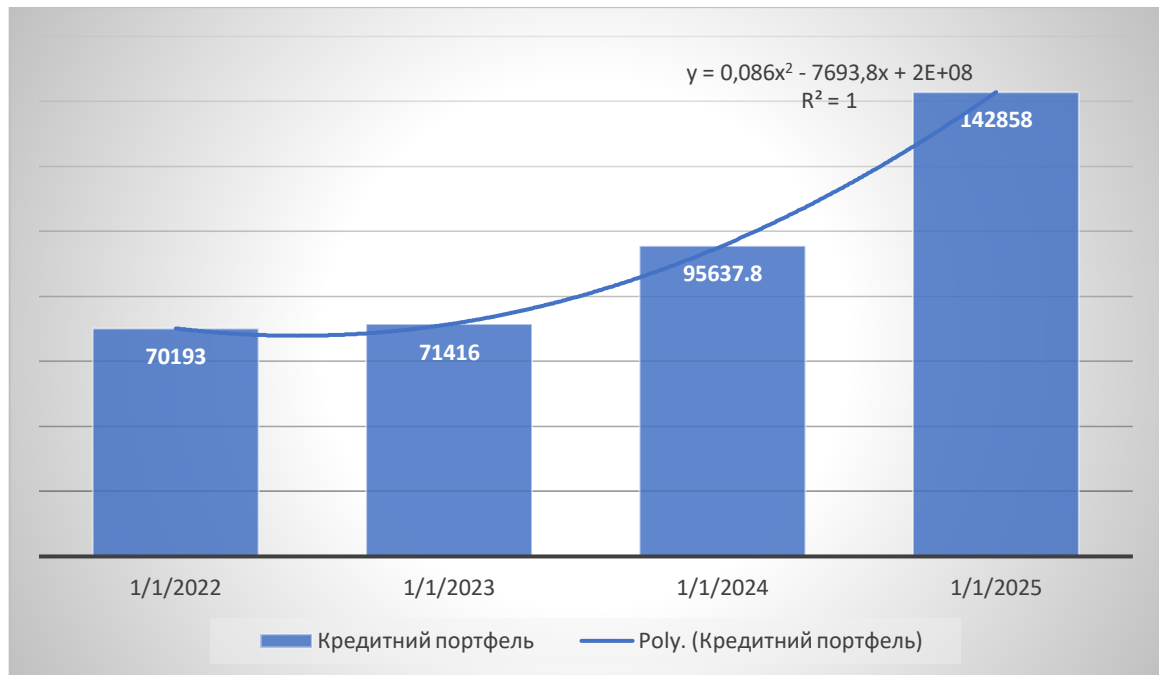

Рис. 3.1 – Прогнозоване значення розміру кредитного портфеля на 01.01.2025

За допомогою поліноміальної лінії тренду було спрогнозовано, що розмір кредитного портфеля на 01.01.2025 складе 142858 млн грн. Значення коефіцієнту детермінації складає 1, що свідчить про високий рівень відповідності моделі до фактичних даних.

Прогноз показує значне зростання кредитного портфеля до 121220 млн грн на початок 2025 року, що свідчить про позитивну динаміку у кредитній діяльності банку. Високе значення коефіцієнта детермінації (0.9865) вказує на те, що поліноміальна модель дуже добре описує тенденцію змін у розмірі кредитного портфеля за аналізований період. Використання поліноміальної лінії тренду дозволяє врахувати не лише лінійне зростання, але й можливі прискорення або уповільнення зростання, що робить прогноз більш точним у порівнянні з лінійною моделлю.

Такий прогноз може бути корисним для банку в плануванні ресурсів та управлінні ризиками, оскільки дозволяє оцінити очікуваний розмір кредитного

портфеля та підготуватися до можливих змін. Для підтвердження точності прогнозу варто провести додатковий аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, які можуть вплинути на зміну кредитного портфеля, включаючи макроекономічні умови, регуляторні зміни та внутрішню політику банку. Загалом, графік показує позитивну тенденцію зростання кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк», що дозволяє очікувати подальшого зростання у 2025 році та створює оптимістичний прогноз для банку, вказуючи на ефективність його кредитної політики.

Для прогнозування розміру кредитного портфеля найточнішою виявилася поліноміальна функція. Для порівняння, в табл. 3.2 наведено значення коефіцієнту апроксимації та прогнозованого рівня прибутку для інших функцій.

Таблиця 3.2 – Порівняння прогнозів обсягу кредитного портфеля за різними функціями лінії тренду

Функція	Коефіцієнт детермінації	Прогнозовані розміри кредитного портфеля
Поліноміальна	1	142858
Лінійна	0,78	104527
Логарифмічна	0,78	104514
Експоненційна	0,79	106637
Степенева	0,79	106621

Поліноміальна функція (2-го ступеня) показує найвищий рівень відповідності фактичним даним ($R^2 = 1.000000$) і дає значно вищий прогноз на 2025 рік, що може свідчити про більш агресивну тенденцію зростання кредитного портфеля. Інші моделі (лінійна, логарифмічна, експоненційна, степенева) показують схожі результати прогнозу, з рівнем кредитного портфеля близько 104527 млн грн - 106637 млн грн.

Спрогнозуємо за допомогою лінії тренду резерви під кредитні ризики на 01.01.2025 (рис. 3.2.)

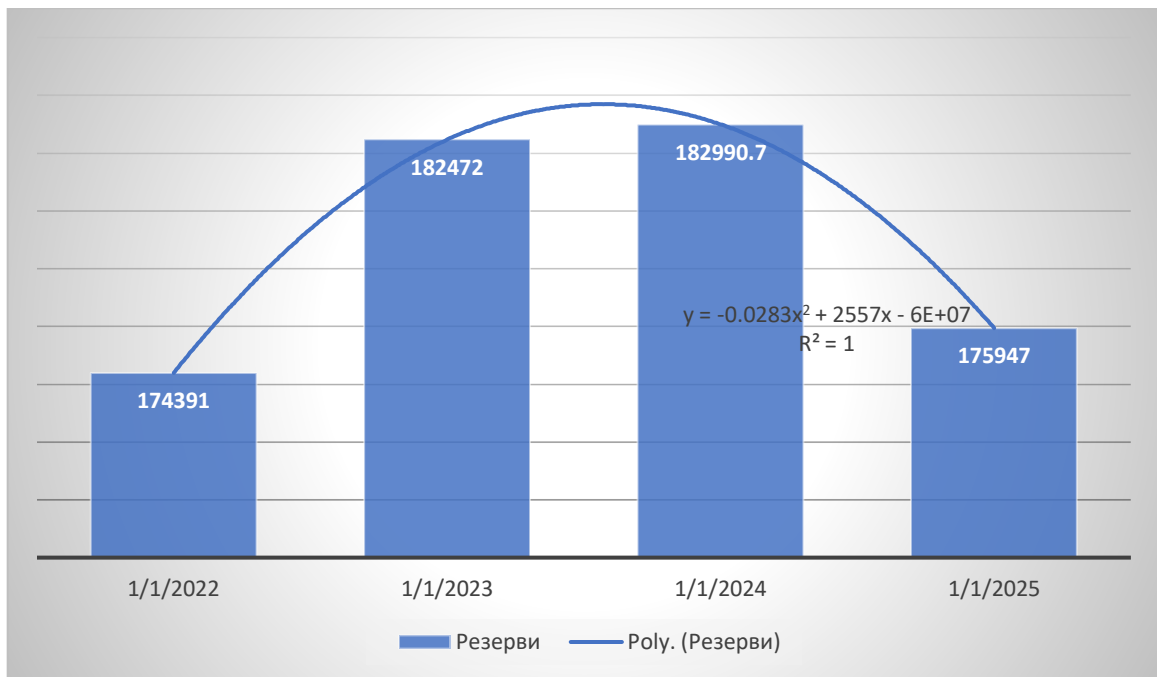

Рис. 3.2 – Прогноз обсягу резервів під кредитні ризики на 01.01.2025

Поліноміальна функція (2-го ступеня): Прогнозує значення резервів на рівні 175947.10 млн грн з коефіцієнтом детермінації 1.0, що свідчить про ідеальну відповідність моделі фактичним даним.

В табл. 3.3. наведено порівняльні дані для інших функцій.

Таблиця 3.3 – Порівняння прогнозів резервів під кредитні ризики за різними функціями лінії тренду

Функція	Коефіцієнт детермінації	Прогнозоване значення резервів під кредитні ризики
Лінійна	0,795	188550,9
Поліноміальна 2 ступеня	1	175947,1
Логарифмічна	0,795	188548
Експоненційна	0,794	188779,4
Степенева	0,794	188776

Поліноміальна функція (2-го ступеня) показує найвищий рівень відповідності фактичним даним ($R^2 = 1$) і дає дещо нижчий прогноз на 2025 рік, що може свідчити про більш консервативний підхід у формуванні резервів. Інші моделі (лінійна, логарифмічна, експоненціальна, степенева) показують

схожі результати прогнозу, з рівнем резервів близько 188550 млн грн - 188779 млн грн.

Спрогнозуємо за допомогою лінії тренду загальний обсяг внесків на 01.01.2025

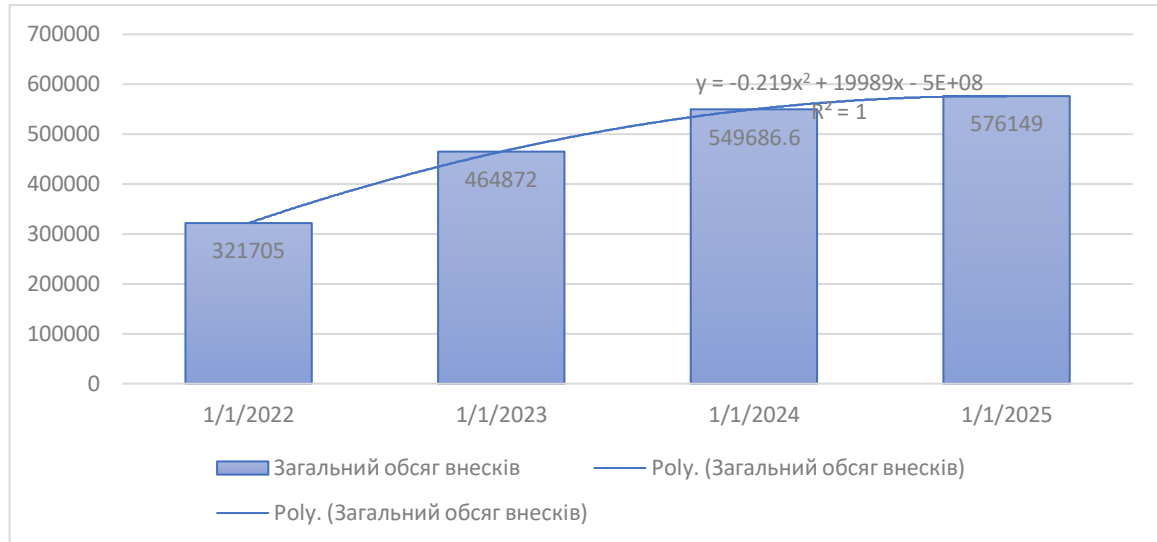

Рис. 3.3 – Прогноз загального обсягу внесків на 01.01.2025

Поліноміальна функція (2-го ступеня): Прогнозує значення загального обсягу внесків на рівні 576149 млн грн з коефіцієнтом детермінації 1, що свідчить про ідеальну відповідність моделі фактичним даним.

У табл. 3.4. наведено порівняльні дані прогнозу обсягу внесків різних функцій.

Таблиця 3.4 - Порівняння прогнозів обсягу внесків за різними функціями лінії тренду

Функція	Коефіцієнт детермінації	Прогнозоване значення резервів під кредитні ризики
Лінійна	0,978	673402,8
Поліноміальна 2 ступеня	1	576149
Логарифмічна	0,978	673313
Експоненційна	0,955	742949
Степенева	0,955	742798

Поліноміальна функція дає найнижчий прогноз щодо зростання обсягу внесків. Згідно цього прогнозу, вони зростуть всього до 576149 млн. грн. Інші

функції мають нижчий коефіцієнт детермінації і прогнозують більш значне зростання обсягів внесків.

Одним з основних показників якості кредитного портфеля банку є його доходність. То ж, спрогнозуємо її значення на 01.01.2025, маючи дані трьох попередніх років (рис. 3.4)

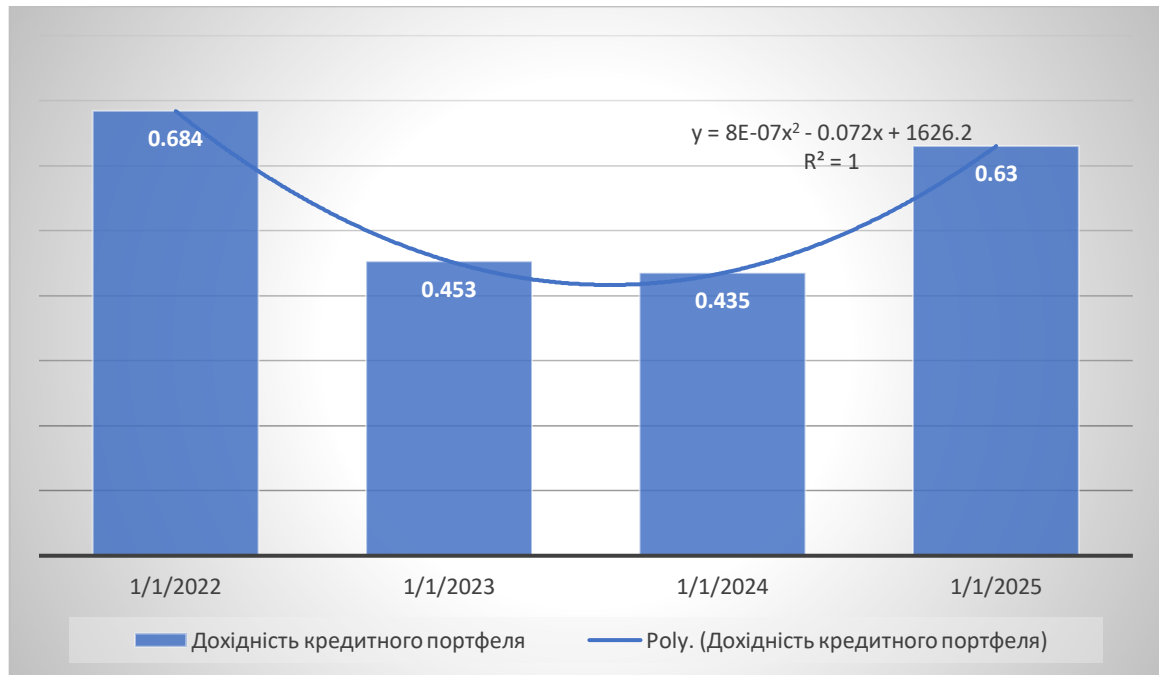

Рис. 3.4 – Прогнозоване значення доходності кредитного портфеля на 01.01.2025

У табл. 3.5. зробимо порівняння ключових показників кредитного портфеля станом на 01.01.2024 і на 01.01.2025 та сформулюємо висновки.

Таблиця 3.5 – Порівняння основних показників кредитного портфеля

Фінансові показники кредитного портфеля	01.01.2024	01.01.2025	Абсолютне відхилення	Темп приросту
Розмір кредитного портфеля	95637,8	142858	47220,2	49,37%
Резерви під кредитні ризики	182990,7	175947	-7043,7	-3,85%
Загальний обсяг внесків	549686,64	576149	26462,36	4,81%
Доходність кредитного портфеля	0,435	0,63	0,195	44,83%

На 01.01.2024 розмір кредитного портфеля становив 95637,8 млн грн. Прогноз на 01.01.2025 становить 142858 млн грн, що свідчить про абсолютне відхилення на 47220,2 млн грн та темп приросту 49,37%. Це вказує на значне

зростання кредитного портфеля, що може бути результатом активної кредитної політики банку, зростання попиту на кредити або поліпшення економічних умов.

На 01.01.2024 резерви під кредитні ризики становили 182990,7 млн грн. Прогноз на 01.01.2025 зменшує цей показник до 175947 млн грн, що означає абсолютне відхилення на -7043,7 млн грн та темп приросту -3,85%. Зменшення резервів може свідчити про покращення якості кредитного портфеля та зниження ризиків неповернення кредитів.

На 01.01.2024 загальний обсяг внесків становив 549686,64 млн грн. Прогноз на 01.01.2025 показує збільшення до 576149 млн грн, що означає абсолютне відхилення на 26462,36 млн грн та темп приросту 4,81%. Зростання обсягу внесків свідчить про підвищення довіри клієнтів до банку та привабливі умови депозитних продуктів.

На 01.01.2024 дохідність кредитного портфеля становила 0,435. Прогноз на 01.01.2025 передбачає збільшення до 0,63, що означає абсолютне відхилення на 0,195 та темп приросту 44,83%. Підвищення дохідності вказує на зростання ефективності використання кредитного портфеля банком, що може бути результатом підвищення відсоткових ставок або поліпшення умов кредитування.

Прогнозовані дані на 01.01.2025 вказують на позитивні зміни в ключових фінансових показниках АТ КБ «ПриватБанк».

Значне зростання розміру кредитного портфеля свідчить про ефективну кредитну політику та високий попит на кредити.

Зменшення резервів під кредитні ризики може свідчити про покращення якості кредитного портфеля.

Зростання загального обсягу внесків демонструє підвищення довіри клієнтів до банку.

Нарешті, збільшення дохідності кредитного портфеля вказує на підвищення ефективності кредитних операцій та поліпшення фінансових результатів банку.

3.2. Оцінка ризиків та підходів управління кредитним портфелем банку

У сучасних умовах розвитку фінансового ринку оцінка ризиків та ефективне управління кредитним портфелем є ключовими елементами діяльності будь-якого банку. Кредитний портфель є основним джерелом доходів банку, але водночас він несе значні ризики, пов'язані з можливістю неповернення кредитів. Саме тому правильна ідентифікація, оцінка та управління цими ризиками є критично важливими для забезпечення фінансової стабільності та стійкості банківської установи.

Одним з найважливіших аспектів управління кредитним портфелем є здатність банку своєчасно виявляти потенційні ризики та оцінювати їхній вплив на фінансові результати. Це включає аналіз кредитоспроможності позичальників, моніторинг макроекономічних умов, які можуть вплинути на здатність клієнтів виконувати свої зобов'язання, та використання сучасних аналітичних інструментів для прогнозування ймовірності дефолтів.

Ефективне управління кредитними ризиками дозволяє банкам мінімізувати втрати, пов'язані з неповерненням кредитів, і підвищити дохідність своїх активів. Це досягається шляхом розробки та впровадження стратегій диверсифікації портфеля, використання забезпечення, проведення реструктуризації проблемних кредитів та застосування деривативів для хеджування ризиків.

Крім того, регулярний моніторинг та контроль за станом кредитного портфеля дозволяє банку вчасно виявляти негативні тенденції та приймати необхідні коригувальні заходи. Це включає як внутрішній аудит, так і зовнішні перевірки, що забезпечують об'єктивну оцінку якості управління кредитними ризиками[36].

Ідентифікація кредитних ризиків є першим і найважливішим кроком в управлінні кредитним портфелем банку. Цей процес включає визначення та класифікацію всіх потенційних ризиків, які можуть вплинути на здатність позичальників виконувати свої фінансові зобов'язання. Основними видами

кредитних ризиків є кредитний ризик, ризик ліквідності, операційний ризик, ринковий ризик та репутаційний ризик. Кожен з цих ризиків має свої специфічні характеристики та вимагає окремих підходів для оцінки та управління (табл. 3.6.) [37].

Таблиця 3.6 – Основні види ризиків банківських ризиків

Вид ризику	Опис	Приклади
Кредитний ризик	Ризик, пов'язаний з можливістю неповернення кредитів або невиконання позичальниками своїх зобов'язань у повному обсязі та вчасно.	Неповернення основної суми кредиту, прострочення платежів, зниження кредитного рейтингу позичальника
Ризик ліквідності	Ризик, пов'язаний з недостатньою кількістю ліквідних активів банку для своєчасного виконання своїх зобов'язань перед клієнтами та партнерами.	Відтік депозитів, затримки у надходженні платежів, недостатність резервів готівки
Операційний ризик	Ризик, пов'язаний з втратами, що виникають внаслідок недоліків у внутрішніх процесах, системах, людських помилках або зовнішніх подіях.	Збої в ІТ-системах, шахрайство, помилки персоналу, юридичні ризики
Ринковий ризик	Ризик, пов'язаний зі змінами ринкових умов, таких як відсоткові ставки, валютні курси, ціни на активи, які можуть вплинути на вартість активів та пасивів банку.	Зміни валютних курсів, коливання відсоткових ставок, зміни цін на фінансові інструменти
Репутаційний ризик	Ризик втрат, пов'язаних зі зниженням довіри до банку з боку клієнтів, інвесторів, партнерів та регуляторів внаслідок негативної інформації або подій.	Публікації негативної інформації, скандали, юридичні конфлікти, незадовільне обслуговування клієнтів

На основі аналізу фінансових показників АТ КБ «ПриватБанк», який проводився в 2 та 3 розділі, можна ідентифікувати ризики, з якими банк може зіткнутися в майбутньому.

Одним з ключових ризиків є кредитний ризик. Незважаючи на зростання розміру кредитного портфеля, існує ризик, що частина позичальників може не

повернути кредити вчасно або взагалі не повернути. Якість кредитного портфеля, хоча і показує зменшення резервів під кредитні ризики, все ж залишається під питанням, оскільки завжди є можливість виникнення нових проблемних кредитів.

Іншим важливим ризиком є ризик ліквідності. Значне зростання кредитного портфеля може вимагати більшої ліквідності для підтримки операційної діяльності. Хоча зростання обсягу внесків частково компенсує цей ризик, недостатня ліквідність може призвести до проблем з виконанням зобов'язань. Незважаючи на зростання загального обсягу внесків, банк завжди повинен бути готовим до можливого відтоку депозитів, що може суттєво вплинути на ліквідність.

Ризик ліквідності є одним з ключових ризиків, що можуть вплинути на діяльність АТ КБ «ПриватБанк». Ризик ліквідності пов'язаний з можливістю банку не мати достатньо ліквідних активів для своєчасного виконання своїх зобов'язань перед клієнтами та партнерами. На основі проведеного аналізу фінансових показників ПриватБанку, можна виділити кілька аспектів, які можуть сприяти виникненню ризику ліквідності. Прогнозоване значне зростання розміру кредитного портфеля (на 49,37% до 142858 млн грн) може вимагати збільшення обсягу ліквідних активів для підтримки операційної діяльності. Для фінансування нових кредитів банк може потребувати залучення додаткових ресурсів, що може вплинути на ліквідність. Незважаючи на прогнозоване зростання обсягу внесків (на 4,81% до 576149 млн грн, що є значно меншим зростанням, ніж прогнозоване значення обсягу кредитів), існує ризик відтоку депозитів, особливо у випадку погіршення економічної ситуації або втрати довіри клієнтів. Висока частка короткострокових депозитів може призвести до нестабільності ліквідності у випадку раптового відтоку коштів. Коливання відсоткових ставок також можуть вплинути на вартість залучення коштів та кредитування, що може спричинити необхідність оперативного залучення додаткових ліквідних активів. Зміни в макроекономічних умовах, такі як інфляція або економічний спад, можуть знизити ліквідність банку через

зростання неповернення кредитів та відтік депозитів. Зростання операційних витрат може вплинути на ліквідність банку, особливо у випадку необхідності фінансування великих витрат на обслуговування кредитів або покриття операційних витрат.

Для мінімізації ризику ліквідності важливо підтримувати адекватний рівень ліквідних активів, зберігаючи достатній обсяг грошових коштів та їх еквівалентів для покриття короткострокових зобов'язань. Диверсифікація джерел фінансування, включаючи залучення коштів з різних джерел, таких як депозити фізичних осіб, корпоративні депозити, міжбанківські кредити та інші фінансові інструменти, допомагає забезпечити стабільність. Регулярний моніторинг структури активів та пасивів для забезпечення відповідності строків та обсягів надходжень і витрат є важливим елементом управління ліквідністю. Розробка планів дій у випадку раптового відтоку депозитів або інших непередбачуваних витрат дозволяє швидко реагувати та забезпечувати ліквідність. Ризик ліквідності є суттєвим для АТ КБ «ПриватБанк», особливо в умовах зростання кредитного портфеля та можливих змін ринкових умов. Ефективне управління ліквідністю, регулярний моніторинг та впровадження сучасних підходів до управління ризиками є ключовими заходами для мінімізації цього ризику та забезпечення стабільної діяльності банку.

3.3. Стратегії покращення якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Внаслідок повномасштабної війни на території України, загальне зниження ділової активності та падіння попиту на кредити та банківські послуги продовжуватимуть негативно впливати на прибутковість банків. Очікується зростання збитків від кредитного ризику через поступовий вплив економічної кризи на діяльність позичальників. Тому лише з часом можна буде повною мірою оцінити вплив війни на капітал банків. У зв'язку зі значним погіршенням фінансового стану позичальників, які втратили роботу під час

війни, Національний банк України рекомендує фінансовим установам активніше пропонувати своїм клієнтам-фізичним особам реструктуризацію боргів або кредитні канікули.

В нинішніх умовах більшість банків стикаються з проблемою простроченої заборгованості, так як внаслідок повномасштабного вторгнення на територію України багато клієнтів повністю або частково втратило платоспроможність. Ефективна робота з простроченою заборгованістю – один з методів підвищення ефективності кредитного портфеля.

Ця процедура ґрунтується на постійному контролі кредитного портфеля для виявлення неплатоспроможності на автоматизованому рівні. Такий контроль включає в себе стеження за зміною кредитоспроможності, оновлення фінансового стану позичальників, оцінку заставних майнових активів, вчасне виконання умов кредитних угод, підготовку звітів про стан кредитних операцій та боргових зобов'язань за класифікацією кредитів за рівнем ризику, виявлення потенційних та фактичних загроз, а також проблемних кредитів для прийняття заходів з мінімізації ризиків, і нагадування про необхідність вчасної оплати за кредитом[38].

Під час такого моніторингу можна виявити ознаки ризику, які вказують на погіршення якості кредиту, такі як:

- порушення позичальником умов кредитної угоди щодо своєчасного погашення основної суми та відсотків;
- погіршення фінансового стану позичальника, що виражається у несвоєчасному поданні фінансової звітності, зниженні прибутку та інших показників;
- погіршення стану заставних активів;
- виникнення проблем з податковими органами;
- зниження зовнішнього кредитного рейтингу позичальника.

Допомогти в питанні погашення простроченої заборгованості може прямий контакт з клієнтом. Слід розглянути причини заборгованості за кредитними позиками та, при можливості, запропонувати клієнту шляхи їх

вирішення. У більшості випадків вимоги можуть бути врегульовані через поетапну реструктуризацію позики, яка включатиме в себе складання проекту нової кредитної угоди, затвердження разом з клієнтом нової угоди про кредит, укладення цієї угоди та подальший моніторинг виконання нових умов кредиту. Дана процедура допоможе знизити збитки та ризики від простроченої заборгованістю, а саме мінімізація збитків та кредитних ризиків є ключовими для успішного управління якістю кредитного портфеля. На сьогодні, для успішної роботи з простроченою заборгованістю ключовими можуть бути два фактори:

1. Кадри - це ключ до успіху в управлінні кредитним портфелем. Навчання персоналу щодо кращих практик управління ризиками і аналізу кредитів допоможе підвищити ефективність управління портфелем.

2. Впровадження сучасних інформаційних технологій, штучного інтелекту і аналітики даних, може значно полегшити процеси управління кредитним портфелем та забезпечити більш точне прогнозування ризиків.

Після закінчення війни питання кредитів для українських підприємств, які зазнали значних збитків, вимагатиме системного підходу. Власники пошкоджених заводів і згорілих квартир не зможуть самотійно розрахуватися з боргами, а банки не погодяться добровільно списувати великі суми заборгованості. Тимчасовим рішенням у цій ситуації можуть стати кредитні канікули. Такі програми включатимуть можливості погашення боргу, зменшення щомісячних платежів і продовження терміну кредитів. Клієнти, які здатні платити відсотки та основну суму позики, продовжуватимуть це робити, а ті, хто не має такої можливості, отримають кредитні канікули. Ці кредити можуть бути реструктуризовані в майбутньому.

Таким чином, перераховані вище дії допоможуть зберегти якість кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» навіть в умовах війни і забезпечать банку додаткову фінансову стійкість та надійність

Висновки до розділу 3

У третьому розділі, присвяченому прогнозуванню та шляхам покращення якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк», було розглянуто ключові аспекти, що впливають на ефективність та стабільність кредитної діяльності банку. На основі аналізу фінансових даних за попередні періоди здійснено прогнозування показників кредитного портфеля. За допомогою методу прогнозування «Екстраполяція тренду» та поліноміальної функції, було отримано точні результати. Прогноз показав, що розмір кредитного портфеля може зрости до 142858 млн грн на 01.01.2025, що становить темп приросту 49,37% порівняно з попереднім періодом. Однак, прогнозоване зменшення резервів під кредитні ризики до 175947 млн грн (-3,85%) та зростання загального обсягу внесків до 576149 млн грн (4,81%) вказують на необхідність підтримання оптимального рівня ліквідності та управління ризиками, що можуть виникнути внаслідок зростання обсягів кредитування. Також прогноз показав, що доходність кредитного портфеля також може показати значний приріст, що може бути результатом підвищення відсоткових ставок або поліпшення умов кредитування.

У процесі оцінки ризиків та підходів до управління кредитним портфелем банку було ідентифіковано основні види ризиків, зокрема кредитний ризик, ризик ліквідності, операційний, ринковий та репутаційний ризики. Основними загрозами для банку є можливість неповернення кредитів, зростання обсягів проблемних кредитів, нестабільність ліквідності та негативні зміни у ринкових умовах. Зокрема, кредитний ризик пов'язаний з можливістю неповернення частини позичальників своїх зобов'язань, що може призвести до зростання частки проблемних кредитів. Ризик ліквідності зумовлений необхідністю забезпечення достатньої кількості ліквідних активів для підтримки операційної діяльності банку в умовах зростання кредитного портфеля та можливого відтоку депозитів.

Для мінімізації цих ризиків було запропоновано ряд заходів, включаючи підтримку адекватного рівня ліквідних активів, диверсифікацію джерел фінансування, використання сучасних технологій та систем моніторингу ризиків. Розроблені стратегії покращення якості кредитного портфеля передбачають впровадження більш жорстких процедур оцінки кредитоспроможності позичальників, використання сучасних скорингових моделей, реструктуризацію проблемних кредитів та впровадження програм кредитних канікул для клієнтів, що зазнали значних фінансових труднощів. Наприклад, підвищення дохідності кредитного портфеля до 0,63 (+44,83%) може бути досягнуто завдяки впровадженню ефективних методів управління кредитами та підвищенню якості кредитного портфеля.

Ефективне прогнозування, ідентифікація ризиків та розробка стратегій управління кредитним портфелем є критично важливими для покращення якості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк». Запропоновані заходи сприятимуть підвищенню фінансової стійкості банку та його здатності ефективно реагувати на виклики ринкового середовища.

ВИСНОВКИ

АТ КБ «ПриватБанк» є провідним банком України за розміром активів і лідером у сфері роздрібних банківських послуг.

Кредитний портфель відіграє вирішальну роль у діяльності банку, адже його якість і ефективність визначають фінансовий стан і прибутковість установи. Управління кредитним портфелем охоплює процеси видачі кредитів, моніторингу їх стану, оцінки кредитних ризиків, а також розробку стратегій щодо зниження ризиків і підвищення прибутковості.

Аналіз і оцінка якості кредитного портфеля є одним із основних аспектів для забезпечення успішної кредитної діяльності банку.

Для комплексного аналізу фінансового стану банку використовуються різні показники ефективності, такі як рентабельність активів, прибутковість капіталу та ефективність використання активів. Ці показники дозволяють керівництву отримати повну картину фінансового стану і продуктивності банку.

Під час аналізу та оцінки якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» було вивчено динаміку змін фінансових показників кредитного портфеля, показників прибутковості та якості портфеля. Було проведено горизонтальний і вертикальний аналіз фінансових звітів банку, зокрема звіту про фінансовий стан та звіту про прибутки і збитки.

Прибутковість капіталу суттєво зросла у період з 2021 по 2023 роки (+46%), що свідчить про успішну діяльність банку з генерації прибутку в порівнянні з витратами і ризиками. Водночас рентабельність активів знизилася (-34%), що може вказувати на зниження ефективності використання активів. Чиста процентна маржа зросла на (+25%), що свідчить про успішну роботу банку в сфері процентних операцій.

Дохідність кредитного портфеля знизилася за аналізований період через такі фактори, як зростання процентних витрат за депозитами, зниження процентних доходів за кредитами, погіршення якості кредитного портфеля і

зростання резервних відрахувань. Зниження дохідності, ймовірно, було спричинене війною.

Загалом фінансові показники кредитного портфеля, такі як розмір кредитного портфеля, резерви під кредитні позики, ліквідні кошти та інші показники, показали приріст за аналізований період, що свідчить про стабілізацію кредитного портфеля і зменшення потреби у формуванні додаткових резервів.

На основі аналізу фінансових даних за попередні періоди було здійснено прогнозування показників кредитного портфеля. Використовуючи метод прогнозування «екстраполяція тренду» та поліноміальні функції, було отримано точні результати.

У процесі оцінки ризиків та підходів до управління кредитним портфелем банку було визначено основні види ризиків, такі як кредитний ризик, ризик ліквідності, операційний ризик, ринковий ризик і репутаційний ризик. Основні загрози для банку включають можливість неповернення кредитів, збільшення обсягу проблемних кредитів, нестабільність ліквідності та негативні зміни у ринкових умовах.

Для мінімізації цих ризиків було запропоновано ряд заходів, включаючи підтримку належного рівня ліквідних активів, диверсифікацію джерел фінансування, використання сучасних технологій та систем моніторингу ризиків. Розроблені стратегії покращення якості кредитного портфеля передбачають впровадження більш жорстких процедур оцінки кредитоспроможності позичальників, використання сучасних скорингових моделей, реструктуризацію проблемних кредитів і впровадження програм кредитних канікул для клієнтів, що зазнали значних фінансових труднощів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугель Ю. В. Напрями удосконалення сучасних методів управління банківським кредитним портфелем [Електронний ресурс] / Ю. В. Бугель // Галицький економічний вісник. — 2010. — №2 (27). — С.157-163. — Режим доступу: <https://library.wunu.edu.ua/>
2. Радова Н. В., Гаркуша Ю. О. Методи та інструменти управління кредитним ризиком у банках. Фінансова-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2018. Вип. 3. — С.64-71.
3. Золота Н. І., Панухник О.В. Методика оцінювання якості кредитного портфелю. [Електронний ресурс] / Золота Н. І., Панухник О.В. // Інновації у глобальній біржовій сфері та банківській діяльності. — 2018. — №2. — С.102-104. — Режим доступу:
https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/34923/2/FMZKPNES_2021_Zolota_N-Methods_for_assessing_the_102-104.pdf.
4. Гулюк О. І., Римар О. Г., Степаненко С. В.. Методи вдосконалення управління кредитним портфелем банку в сучасних умовах. Ефективна економіка. 2021. № 3. [Електронний ресурс] — Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_3_29
5. Макаренко Ю. П., Самойлова Д. О. Теоретичні аспекти управління кредитним портфелем банківської установи. Економіка та держава. 2020. № 6. С. 87-91.
6. Гаряга Л. О. Управління кредитним портфелем у контексті реформування банківської системи України. Ефективна економіка. 2016. № 10.
7. Куліш Г.П., Кот М. А. Управління кредитним портфелем банку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 18. С. 463-467.
8. Гавчук І. Формування кредитного портфеля комерційного банку / І. Гавчук, М. Марич [Електронний ресурс]. — Режим доступу :
<http://intkonf.org/gavchuk-is-marich-mg-formuvannyakreditnogo-portfelya-komertsiynogo-banku>.

9. Петрушко Я.Р. Кредитна діяльність банку та основні етапи її організації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип. №20. С. 166-170. – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_2_2018ua/37.pdf.

10. Андрєєва К. Аналіз кредитного портфеля комерційного банку. [Електронний ресурс] / К. Андрєєва // «Вінницький національний технічний університет». – Режим доступу:

<https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/11191?locale-attribute=ru>

11. Владика Ю.П., Охріменко В.В. Особливості формування кредитного портфеля комерційного банку. Finance: Theory And Practice: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., (м. Київ, 2021) С. 181-182.

12. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6, ст.30. – (Зі змін.).

13. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. №254/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141. – (Зі змін. та допов.).

14. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29, ст.238. – (Зі змін.).

15. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 р. 1953-IX // Відомості Верховної Ради України. – 2023. – № 3-4, ст.10. – (Зі змін.).

16. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Національного Банку України від 28.08.2001 р. № 368 // Міністерство юстиції України. – 2001. – № 841. – Ст. 6032. – (Зі змін.).

17. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 51, ст.292). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>

18. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23 лютого 2012 року № 4452-VI // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 50, ст.564). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

19. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 5 квітня 2001 року № 2346-III // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 29, ст.137). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>

20. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 31, ст. 268) . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

21. Андрєєва К. К. Аналіз кредитного портфеля комерційного банку. Вінницький національний технічний університет. URL: <http://inmad.vntu.edu.ua/portal/static/7831631C-F5E2-4871-82754283C058474A.pdf>.

22. Запорожець С.В., Тригуб Ю.П. Управління якістю кредитного портфеля банку в період воєнного стану. Фінансовий простір. Вип. №4 (48). С.71-77. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.4\(44\).2022.717778](https://doi.org/10.18371/fp.4(44).2022.717778).

23. Вербовенко І.В., Жарікова О.Б. Управління кредитним портфелем банку. Страховий ринок України: виклики в період дії воєнного стану та перспективи подальшого розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м.Київ, 17 листоп. 2022 р.). С. 13-16.

24. Lyn C. Thomas, David B. Edelman, Jonathan N. Crook. Credit Scoring and its Applications.

25. Калініченко Л., Горбунова Т. Теоретичні аспекти формування кредитного портфеля банків. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Випуск 6. С. 695-698

26. Стечишин Т., Малахова О. Кредитні операції банків [Електронний ресурс] / Стечишин Т., Малахова О. // Навчальний посібник. — 2018. – С.217-227. – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/>

27. Затворницький К.С. Критерії оцінки якості кредитного портфеля банку. Фінансовий простір. 2018. Вип. №4 (32). С. 99-106. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2018_4_13.
28. Інтернет-журнал TheBanker. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.thebanker.com/Banking-strategies>
29. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://privatbank.ua/>
30. Рахман М.С., Мангушев Д.В. «Аналіз конкурентних переваг АТ КБ «ПриватБанк» серед банківських установ з державним капіталом». БізнесІнформ [Електронний ресурс] — 2023. №4. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
31. Офіційна фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://privatbank.ua/>
32. Белікова Т.В., Пушкіна М.С. Методи аналізу якості кредитного портфеля банку. Економіка. Фінанси. Право. — 2020. – №4 (1). – С.35-40. – Режим доступу: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.4\(1\).8](https://doi.org/10.37634/efp.2020.4(1).8).
33. Офіційна фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://privatbank.ua/>
34. Фінансові результати ПриватБанку [Електронний ресурс], - Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/company/privatbank/rating/?date=2022-02-21>
35. Яренко А.В. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ КІЛЬКІСНИХ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ В МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ. ВІСНИК КНУТД №3 (87), 2015 Серія «Економічні науки» [Електронний ресурс], - Режим доступу: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Visnyk/2015-3/11_18.pdf
36. Крючко Л.С., Сидоренко А.В. Управління кредитним портфелем комерційного банку. Економіка і суспільство, випуск №13 / 2017 [Електронний ресурс], - Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/191.pdf

37. Плаксі́й А., Литвинчук І.В. Класифікація банківських ризиків [Електронний ресурс], - Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/255.pdf>

38. Золотарьова О.В. Концепція кредитної політики комерційного банку та можливості підвищення її ефективності / О.В. Золотарьова, Ю.В. Півняк, П.Ю. Мартиненко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2014. – № 9. – С. 108–112.

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» станом
на 31 грудня 2023 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2023 року

	Прим.	31 грудня 2023	31 грудня 2022 (як перераховано)
<i>У мільйонах українських гривень</i>			
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	152 282	94 191
Кредити та аванси банкам	7	134 237	103 837
Кредити та аванси клієнтам	8	92 019	68 084
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		271 847	239 752
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 376	95 716
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	171 471	143 920
- за амортизованою собівартістю	9	-	116
Поточні податкові активи	25	4	9 079
Інвестиційна нерухомість	10	2 340	2 155
Основні засоби	11	5 127	5 228
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 563	1 389
Відстрочені податкові активи	25	1 952	1 100
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	9 493	6 498
Інші нефінансові активи	13	9 094	9 189
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		20	64
Загальна сума активів		680 008	540 596
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	14	555 525	471 970
Інші залучені кошти	15	2 630	128
Поточні податкові зобов'язання	25	25 790	-
Інші фінансові зобов'язання	16	3 038	2 634
Забезпечення у т.ч.:	17	5 438	5 804
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 111	1 280
- інше забезпечення		4 327	4 524
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 741	2 271
Загальна сума зобов'язань		595 162	482 807
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	(1 741)	(15 168)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резервні та інші фонди банку	19	12 959	11 449
Накопичений дефіцит		(144 629)	(156 749)
Загальна сума власного капіталу		84 846	57 789
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		680 008	540 596

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Г. Бьош
Голова Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Звіт про прибуток або збиток АТ КБ «ПриватБанк» становом на 31 грудня 2023 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчується 31 грудня 2023 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи в т.ч.:		66 238	43 686
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	61 614	38 905
- інші процентні доходи	20	4 624	4 781
Процентні витрати	20	(6 616)	(3 768)
Чистий процентний дохід		59 622	39 918
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(4 588)	(15 396)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		55 034	24 522
Комісійні доходи	22	41 589	32 945
Комісійні витрати	22	(17 150)	(12 505)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		10 174	14 655
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(1 076)	(7 760)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 266	119
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	4 648	2 608
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		185	267
Витрати на виплати працівникам		(10 552)	(10 096)
Амортизаційні витрати	11	(2 175)	(1 970)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 946)	(10 473)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	194	(885)
- адміністративні та операційні витрати	23	(11 140)	(9 588)
Інші доходи	24	2 173	2 815
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(407)	(458)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		72 766	34 672
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(35 001)	(4 474)
Прибуток за рік		37 765	30 198

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Г. Бьош
Голова Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» становом на 31 грудня 2022 року

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 392	1 291
Основні засоби	11	5 308	6 159
Інші фінансові активи	12	4 318	2 673
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 715
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 658	401 385
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 863	325 019
Інші залучені кошти	15	128	-
Поточні податкові зобов'язання	25	3	12
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	158
Інші фінансові зобов'язання	16	2 647	3 824
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 274	1 803
Загальна сума зобов'язань		482 719	334 470
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 141)	(4 064)
Резервні та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 628)	(156 976)
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського Банку		57 937	66 913
Частки участі, що не забезпечують контролю		2	2
Загальна сума власного капіталу		57 939	66 915
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 658	401 385

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Звіт про прибуток або збиток АТ КБ «ПриватБанк» становом на 31 грудня 2022 року

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 687	35 857
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 906	30 873
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 767)	(6 533)
Чистий процентний дохід		39 920	29 324
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		24 524	28 468
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 129)	(8 931)
Амортизаційні витрати	11	(1 975)	(2 187)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 510)	(2 417)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 625)	(8 881)
Інші доходи	24	2 956	1 612
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 740	35 300
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 486)	(58)
Прибуток за рік		30 254	35 242
Прибуток, що відноситься до:			
- власників материнського Банку		30 254	35 241
- часток участі, що не забезпечують контролю		-	1
Прибуток за рік		30 254	35 242

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» становом на 31 грудня 2021 року

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020 (як рекламифіковано)	31 грудня 2019 (як рекламифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	52 835	49 911	45 894
Кредити та аванси банкам	7	26 243	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	68 218	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		222 277	221 711	152 157
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	93 096	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	129 074	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	107	1 765	875
Поточні податкові активи	21	9 978	6 660	2 257
Інвестиційна нерухомість		1 989	2 933	3 379
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	1 291	958	651
Основні засоби	10	6 159	6 762	5 902
Інші фінансові активи	11	2 673	3 467	2 228
Інші нефінансові активи	12	9 715	10 129	10 529
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		7	32	-
Загальна сума активів		401 385	382 643	309 659
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Інші залучені кошти		-	-	7 721
Кошти банків		3	19	201
Кошти клієнтів	13	325 019	312 568	240 457
Поточні податкові зобов'язання	21	12	9	9
Відстрочені податкові зобов'язання	21	158	147	122
Інші фінансові зобов'язання	14	3 824	4 053	2 626
Забезпечення у т.ч.:	15	3 651	10 687	2 363
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		373	329	290
- інше забезпечення		3 278	10 358	2 073
Інші нефінансові зобов'язання	15	1 803	2 103	1 534
Загальна сума зобов'язань		334 470	329 586	255 033
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	16	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	16	23	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	12 174
Інші резерви	9, 10	(4 064)	(2 221)	(633)
Резервні та інші фонди банку	16	9 696	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(156 976)	(171 461)	(169 849)
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського Банку		66 913	53 056	54 625
Частки участі, що не забезпечують контролю		2	1	1
Загальна сума власного капіталу		66 915	53 057	54 626
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		401 385	382 643	309 659

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року

Г. Боду
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Звіт про прибуток або збиток АТ КБ «ПриватБанк» становом на 31 грудня 2021 року

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Процентні доходи в т.ч.:		35 857	33 563
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	17	30 873	28 547
- інші процентні доходи	17	4 984	5 016
Процентні витрати	17	(6 533)	(11 943)
Чистий процентний дохід		29 324	21 620
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	18	(856)	(1 809)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		28 468	19 811
Комісійні доходи	19	35 057	27 649
Комісійні витрати	19	(11 840)	(8 888)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		1 017	(7 460)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	32	8
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	(7 666)	16 045
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		(873)	(256)
Витрати на виплати працівникам		(8 931)	(8 213)
Амортизаційні витрати		(2 187)	(1 790)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:		(2 417)	(16 742)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	15, 20	6 464	(8 539)
- адміністративні та операційні витрати	20	(8 881)	(8 203)
Інші доходи		1 612	1 429
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(111)	(104)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(164)	(6)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		77	-
Прибуток до оподаткування		35 300	24 586
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	21	(58)	(25)
Прибуток за рік		35 242	24 561
Прибуток, що відноситься до:			
- власників материнського Банку		35 241	24 561
- часток участі, що не забезпечують контролю		1	-
Прибуток за рік		35 242	24 561

Затверджено до виходу та підписано 26 липня 2022 року

Г. Бьозі
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Структура виданих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» за видами економічної діяльності за 2021-2023 роки

Економічна діяльність	2023	2022	2021
Сільське господарство	12547,78	12781,43	3590,9
Виробництво харчових продуктів	986,85	724,49	321,3
Виробництво паперових виробів	324,54	306,97	209,7
Виробництво машин і устаткування	468,30	401,70	343,9
Виробництво меблів	252,08	176,32	128,1
Будівництво будівель	6139,65	6070,42	5856,0
Спеціалізовані будівельні роботи	3316,13	3237,84	3307,7
Оптова торгівля	36045,98	33942,14	33920,5
Роздрібна торгівля	96820,59	96364,54	99856,8
Складське господарство	5397,58	4776,01	4683,5
Надання фінансових послуг	1458,94	0,002	0,7
Операції з нерухомим майном	14909,75	14607,63	10098,0
Оренда, прокат, лізинг	5228,29	5160,95	4992,8
Для фізичних осіб	88009,89	70836,48	10639,0
Усього (з перерахованих статей)	271906,34	249386,90	177948,9